

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

Särössä ymmärretään
luotettavan kääntäjän arvo

- Av-kääntäjien palkkiokysely 2024
- Oikeustulkit ja oikeudelliset kääntäjät
koolla Ateenassa

Mitä jos etenisimme urheasti?

SKTL:n syyskausi on jälleen pyörähtänyt käyntiin. Toivottavasti sait kesän aikana kerättyä runsaasti energiaa ja mukavia kokemuksi, jotka kantavat taas seuraavaan lomakauteen saakka.

Kulttuurin alan rahoituksen tulevat muutokset eivät vielä tätä kirjoitettaessa ole selvillä. Varmaa kuitenkin on, että entiset rakenteet muuttuvat ja että muutokset kohdistuvat jäsenistöömme ehkä useampaakin eri reittiä. Liitto osallistuu aktiivisesti vaikuttamistyöhön muiden kulttuurialan järjestöjen kanssa ja vie päättäjille viestiä jäsenistöemme tilanteesta.

Arvonlisäverovelvollisia jäseniämme koskee 1.9.2024 voimaan astunut ALV:n korotus. Kesken vuoden tehty muutos saattaa tuottaa ylimääräistä työtä. Sivulla 5 on tietoisu muistuttamassa siitä, kuinka toimia ennen syyskuuta ja sen jälkeen toimitettujen töiden laskutuksen suhteen. Myös omalta tilitoimistolta kannattaa kysyä apua.

Generatiivinen tekoäly muuttaa alaa edelleen ja jo kesän aikana tapahtui todella paljon. Teemme alkusyksystä kyselyn tekoälyn vaikutuksista jäsenistöemme työhön. Toivon mahdollisimman monen vastaavan, jotta pystymme entistä paremmin pitämään kääntäjien ja tulkkien näkökulmaa esillä eri työryhmissä ja eri tilanteissa.

Miten sitten pitäisi suhtautua siihen, että kaikki muuttuu? Mieleeni tulee sana ”urheus”. Muutoksen hetkellä moni haluaisi käpertyä entiseen ja keskittyä vastustamaan tapahtumia tai ainakin kiukuttelemaan maailman menolle. Yleensä on kuitenkin niin, että se, mitä vastustaa, voimistuu ja kasvaa omassa mielessä suhteettomiin mittasuhteisiin. Mitä jos sen sijaan pohtisimme sitä, miten muutoksen keskellä voi rakentaa uutta ja etenisimme valitsemamme suuntaan urheasti, vaikka lopputulos ei vielä ole selvillä? Ilmassa on nyt paljon turbulenssia, mutta mitä jos kaikki lopulta meneekin hyvin?

Luin ilahtuneena Tampereen paikallisosaston aktiivien esittelyjä sivuilla 12–15. Kuinka monella tapaa ihmiset ovatkaan päätyneet mukaan ja miten monipuolisissa rooleissa he toimivatkaan! Yksi tuli mentorointiohjelman ja toinen kuntonyrkkeilyryhmän kautta. Yksi toimii pubivisajoukkuevastaavana ja toinen edustaa SKTL:ää kansainvälisissä tehtävissä. Joukossa on konkareita ja noviiseja. Yhteistä on kokemus siitä, että pienelläkin osallistumisella voi olla mukana muovaamassa liiton ja alan tulevaisuutta.

Kuulaita syyspäiviä!

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton puheenjohtaja.
puheenjohtaja@sktl.fi

© Nelli Kivimäki

Täntk om vi modigt väljer att fortsätta?

FÖTF:s höstsäsong har åter kört igång. Förhoppningsvis kunde du under semestern samla massor med energi och trevliga upplevelser som bär fram till följande semester.

I skrivande stund är de kommande ändringarna i finansieringen av kultursektorn ännu inte kända. Säkert är emellertid att de tidigare strukturerna förändras och att ändringarna på flera olika sätt kan beröra vår medlemskår. Förbundet deltar aktivt i påverkningsarbetet tillsammans med andra organisationer inom kultursektorn och gör beslutsfattarna uppmärksamma på medlemskårens situation.

Våra moms-katteskylidiga medlemmar berörs av höjningen av mervärdesskatten från ingången av september. Det att ändringen införs mitt under året orsakar extra arbete. På sida 5 finns ett informationsinlägg för att påminna om hur de arbeten som skickats före början av september och efter det ska faktureras. Be även din bokföringsbyrå om hjälp.

Generativ artificiell intelligens förändrar branschen och under sommaren hände mycket. I början av hösten genomför vi en enkät om hur artificiell intelligens inverkar på våra medlemmars arbete. Jag hoppas att så många som möjligt svarar för att vi allt bättre ska kunna föra fram översättarnas och tolkarnas synpunkter i olika arbetsgrupper och situationer.

Hur borde man då förhålla sig till att allting förändras? Jag kommer att tänka på ordet ”mod”. I samband med förändringar skulle många hellre behålla det gamla och fokuserar därför på att motsätta sig händelsernas gång, eller åtminstone på att reta upp sig på det som händer. I allmänhet växer det som man motsätter sig till något stort och får irrationella dimensioner i ens eget huvud. Hur skulle det vara om vi i stället begrundade hur man bygger nytt i förändringen och modigt väljer att fortsätta i den valda riktningen, även om slutresultatet är okänt? Just nu är turbulensen hård, men kanske allt ändå ordnar sig till slut?

Jag läste med glädje presentationen av de aktiva i Tammerfors lokalavdelning på sidorna 12–15. Medlemmarna har kommit med på många olika sätt och de verkar i mycket mångsidiga roller! För en person var mentorprogrammet och för en annan motionsboxning steget att komma med. En person fungerar som gruppansvarig för en pubfrågesport och en annan representerar FÖTF i internationella uppgifter. Med finns både erfarna medlemmar och noviser. Det gemensamma är upplevelsen av att man även med en liten insats kan vara med och forma förbundets och branschens framtid.

Jag önskar er vackra höstdagar!

Skrubenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund.
puheenjohtaja@sktl.fi

Översättning: Tina Matala-aho

**Kääntäjä-Översättaren 4/24
ilmestyy 8.11.
Aineistopäivä on 4.10.**

Tässä numerossa mm.:

- S. 4 Virolaiset kääntäjät ja tulkit kylässä
- S. 4 SKTL mukaan Lukutaitoverkoston
- S. 5 Yleinen arvonalisäverokanta nousi syyskuussa
- S. 5 Taiken toimikuntaudistus
- S. 6 E-lainauskorvauksen jakoa koskevissa neuvotteluissa saatiin ratkaisu
- S. 7 SKTL:n mentoriohjelma jatkuu
- S. 8 Kääntäjienpäivän harjoittelija esittäytyy
- S. 11 Kopiosto-apurahat haettavissa 1.–20.9.2024
- S. 12 Vapaaehtoisena SKTL:ssä: tamperelaisaktiivien esittelyjä
- S. 16 Oikeustulkit ja oikeudelliset kääntäjät koolla Ateenassa
- S. 19 Asioimistulkkauksen 30-vuotinen historia Varsinais-Suomessa
- S. 22 SKTL:n yhteistyökumppanit: Särö, kulttuurijournalismia ja residenssitoimintaa
- S. 26 Julkishallinnon palsta: Valtioneuvoston kanslia kilpailutti ruotsin ja englannin käännökset
- S. 28 Av-kääntäjien palkkiokysely 2024
- S. 31 II kysymystä kääntäjälle: Marjakaisa Matthíasson

SUOMEN KÄÄNTÄJIEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkien aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto

Tekstin talo, Lintulahdenkatu 3, 00530 Helsinki

www.sktl.fi

**TULEVAT
TAPAHTUMAT**

**Kansainvälisen
kääntäjienpäivän
seminaari
Helsingin yliopistossa
25.9.2024**

**Turun kirjamesut
Turun
messukeskuksessa
4.–6.10.2024**

**Suomalais-ruotsalainen
kääntäjäseminaari
Helsingissä
10.–11.10.2024**

**SKTL:n kaikkien
mentoreiden ja
mentoroinnista
kiinnostuneiden
oma ilta 17.10.2024
Tekstin talossa
Helsingissä**

**Helsingin kirjamesut
Messukeskuksessa
24.–27.10.2024**

**SKTL:n
sääntömääräinen
syyskokous Helsingissä
23.11.2024**

**Tampereen kirjafestarit
Tampere-talossa
30.11.–1.12.2024**

ISSN 0356-4649

Julkaisija:

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:

Sanna Kokkonen
sanna.kokkonen@sktl.fi

Toimitussihteeri:

Maarit Laitinen
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:

PunaMusta, Sisältö ja suunnittelupalvelut

Ulkoasu:

More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:

PunaMusta Oy

Painos: 2 700 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:

Juha Eskelinen, Jenni Kavén, Silke Matinniemi,
Hanna Pippuri, Kate Sotejeff-Wilson ja
Salar Sofy

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren

Tilaukset:

tiedotus@sktl.fi

Ilmoitushinnat:

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren/mediatiedot

Tilaushinta 2024

Muulle kuin SKTL:n jäsenille:
55 euroa (kotimaa), 65 euroa (ulkomaat)

Kannen kuva:

Venla Saalo ja Mark Mallon Särön Välitilan edessä.
Kuva: Maarit Laitinen

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista
kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

Kääntäjä

Virolaiset kääntäjät ja tulkit kylässä

Viron kääntäjien ja konferenssitulkkiin liitto (Eesti Tõlke- magistrite Liit ETML, englanniksi Estonian Association of Masters in Conference Interpreting and Translation) vieraili Helsingissä 9.8. tutustumassa SKTL:n toimintaan ja tiloihin Tekstin talossa. ETML:n ryhmässä oli mukana kääntäjiä ja tulkkeja.

SKTL:n toiminnanjohtaja **Jenni Kavén** esitteli virolaisille kollegoille Tekstin taloa ja liiton toimintaa. Tulkki- jaoston puheenjohtaja **Pia Leppälä** ja asiategistikääntäjien jaoston puheenjohtaja **Laura Pascual** kertoivat jaostojen toiminnasta sekä tulkki- ja kääntäjien työtilanteesta Suomessa. Leppälä esitteli myös oikeustulkki- ja auktorisoitujen kääntäjien rekisteriä. Yhdessä keskusteltiin pienten kielten tilanteesta, kään- nösalan murroksesta ja alustatalouden mukanaan tuomista haasteista.

”Tavoitteena on jatkaa kokemusten vaihtoa ajankohtaisista yhteisistä aiheista ja antaa liittojemme jäsenille mahdollisuus verkostoitua. Siksi pyrimme myös järjestämään vierailun Tallinnaan tai kutsumaan ETML-aktiiveja uudelleen Helsinkiin”, kertoi Leppälä.

Käännös- tai tulkkialan maisterien liitto

Kaikki ETML:n jäsenet ovat suorittaneet käännös- tai

tulkkialan maisterintutkinnon. SKTL:n tavoin ETML on kääntäjien ja tulkki- jaoston maailmanjärjestö FITin sekä pohjoiseurooppalaisen kielialan verkosto NELNin jäsen. ETML on perustettu vuonna 2006, kun Tarton ja Tallinnan yliopistot alkoivat tarjota mahdollisuutta suorittaa konferenssitulkkauskun tai kääntämisen maisteritason tutkintoja.

Liiton tavoitteena on tarjota jäsenilleen koulutusta, tietoa ja tukea sekä toimia verkostona alan ammattilaisille. Liitto välittää myös toimeksiantoja, yleensä tulkkaukseksi, jäsenilleen, mutta tämä ei ole yhdistyksen päätarkoitus. Tehtävät jaetaan reilun periaatteen mukaisesti: jäsenmaksun tulee olla maksettu ja juniorijäsenille tarjotaan ensin keikkoja, jotta he saisivat kokemusta alalta.

Teksti: Jenni Kavén

Kirjoittaja on SKTL:n toiminnanjohtaja.

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto mukaan Lukutaitoverkoston

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto on liittynyt Lukutaitoverkoston, johon kuuluu muun muassa opetus- toimen, tutkijoiden, media-alan, kirjasto- alan, kirja- ja kustannusalan, rahoittajien, etujärjestöjen sekä päättäjien edustajia. Keväällä 2024 käynnistetty kaksikielinen Lukutaitoverkosto kokoaa eri alojen lukutaitotoimijoita yhteisiin tapaamisiin. Lukutaitoverkosto tukee Opetushallituksen Lukutaito-ohjelman tavoitteita. Suomen Lukutaito-ohjelman tavoitteena puolestaan on luoda vuoropuhelua lukutaitotyötä tekevien tahojen välille osana Kansallisen lukutaitostrategian 2030 toimeenpanoa.

Kansallisen lukutaitostrategian tavoitteena on, että Suomi olisi maailman monilukutaitoisin maa vuonna 2030. Lukutaito-ohjelma tukeekin kaikenikäisten lukemista ja lukutaitoa varhaiskasvatukseen, kouluille ja kuntiin suunnattujen osaohjelmien kautta sekä jakaa valtionavustuksia

lukutaitotyöhön. Lukutaito-ohjelma jatkaa aikaisemmin toimineen Lukuliikkeen työtä.

”Taitavat kääntäjät edistävät omalla työllään lukutaitoa ja lukutaitotyötä”, toteaa SKTL:n toiminnanjohtaja Jenni Kavén. ”Suomessa julkaistavasta lasten ja aikuisten kauno- ja tietokirjallisuudesta merkittävä osa on käännöskirjallisuutta ja käännöskirjallisuudella on aina ollut Suomessa ja suomalaisessa kulttuurissa tärkeä rooli. Onkin tärkeää, että laadukasta käännöskirjallisuutta julkaistaan ja kustannetaan Suomessa edelleen. Kirjallisuudesta tulee maailmankirjallisuutta käännösten ja kääntäjien ansiosta, kuten moni kirjallisuuden kääntäjäkin sanoo.”

SKTL on myös Lukukeskus ry:n jäsen, ja ollut jo pitkään mukana lukemisen edistämisyössä Lukukeskuksen kautta.

Lähde ja lisätiedot: oph.fi/fi/lukutaitoverkosto

Yleinen arvonlisäverokanta nousi syyskuussa

Eduskunta hyväksyi 28.6.2024 lain 462/2024 koskien yleisen arvonlisäverokannan nousua ja lain 463/2024 koskien vakuutusmaksuveron verokannan nousua. Yleistä ALV-kantaa nostettiin aikaisemmasta 24 prosentista 25,5 prosenttiin syyskuun alussa.

Muutos vaikuttaa kunkin ALV-velvollisen kirjanpitoon ja myös käännös- ja tulkkausalan itsensäyöllistäjien taloushallinnon prosesseihin, sillä muutokset on huomioitava muun muassa omassa laskutuksessa ja sopimuksissa jo 1.9. lähtien. Arvonlisäveroprosentti määräytyy sen mukaan, onko palvelu suoritettu tai tavara toimitettu asiakkaalle ennen syyskuun ensimmäistä vai tämän jälkeen.

set on huomioitava muun muassa omassa laskutuksessa ja sopimuksissa jo 1.9. lähtien. Arvonlisäveroprosentti määräytyy sen mukaan, onko palvelu suoritettu tai tavara toimitettu asiakkaalle ennen syyskuun ensimmäistä vai tämän jälkeen.

- Jos käännös- tai tulkkaustoimeksiannon myynnistä on saatu ennakkomaksu ennen yleisen verokannan korotusta (viimeistään 31.8.), ennakkomaksuun sovellettava verokanta on 24 %.
- Jos teet käännöksen tai suoritat tulkkauksen (eli suoritat palvelun ostajalle) viimeistään 31.8., laskun verokanta on 24 %, vaikka ostaja maksaisi palvelun myöhemmin syyskuun aikana.
- Jos asiakas tilaa työn tai toimeksiannon elokuussa, mutta laadit käännöksen tai teet tulkkaustoimeksiannon syyskuussa, käytetään 25,5 %:n verokantaa.
- Jos myyty palvelu on suoritettu tai tavara on toimitettu asiakkaalle 1.9. jälkeen, sovelletaan uutta 25,5 %:n arvonlisäverokantaa.

SKTL:n jäsen, muistathan myös tarkistaa, onko mahdolliset muutokset verokannoissa huomioitu asianmukaisesti esim. käännös- ja tulkkaussopimuksissasi ja laskutuksessasi!

Lue lisää:

Valtionvarainministeriö: vm.fi/-/yleinen-arvonlisaverokanta-korotetaan-25-5-prosenttiin-syyskuun-alussa

Taiken toimikuntaudistus

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Taiteen edistämiskeskuksessa eli Taikessa uudistetaan taidetoimikuntia. Muutostarve liittyy nykyisten toimikuntien työmäärään, työn joustavuuteen ja esteellisyyksien hallintaan.

Taike on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen virasto. Sen toimintaa säätelee laki (2012/657) ja tehtävänä on myös kulttuurin edistäminen. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta.

Valtion taidetoimikunnat ovat Taiken asiantuntijaelimiä. Ne päättävät valtion taiteilija-apurahoista sekä muista taiteilijoille ja taiteilijaryhmille myönnettävistä apurahoista, avustuksista ja palkinnoista. Taikessa toimii kahdeksan taidetoimikuntaa.

Kirjallisuustoimikunta päättää kirjallisuuden apurahoista ja valtionpalkinnoista vertaisarvioinnin periaatteita noudattaen. Taiteilija-apurahat ovat kääntäjien keskuudessa arvostettuja ja tärkeitä, ja ne mahdollistavat taiteellisen työn apurahakauden aikana. Nykyisen taidetoimikunnan kausi kestää vuoden 2024 loppuun. Seuraavan toimikunnan kauden (2025–2026) jälkeen taidetoimikuntaudistuksen on määrä astua voimaan.

Rakennuudistus

Taiken uudessa mallissa vertaisarvointiin perustuvat taiteilijoita koskevat päätökset tehdään taidetoimikuntien sijaan 6–9-jäsenisessä Taide- ja kulttuurineuvostossa. Apurahapäätösten valmistelu tapahtuisi 200 jäsenen asiantuntijapankista hakukohtaisesti koottavissa arviointipaneeleissa. Taiken mukaan tarkoituksena on turvata vertaisarvointiin perustuva päätöksenteko jatkossakin.

Kääntäjien ammatin tuntemuksen säilyttävä toimikuntaudistuksessa

SKTL osallistui keväällä Taiken sidosryhmäkeskusteluun aiheesta. Kääntäjien on tärkeää olla edustettuina tulevassa Taide- ja kulttuurineuvostossa, asiantuntijapankissa ja -paneelissa, jotta kääntämisen ja laadukkaan käännöskirjallisuuden tuntemus säilyy. Taiteilija-apurahat on myönnettävä jatkossakin puolueettoman laadullisen vertaisarvioinnin perusteella, ettei järjestelmästä tule poliittisesti ohjattua.

Teksti: Jenni Kavén

Kirjoittaja on SKTL:n toiminnanjohtaja.

E-lainauskorvauksen jakoa koskevissa neuvotteluissa saatiin heinäkuussa ratkaisu

Neuvotteluissa tekijänoikeusjärjestöt Sanasto, Kopiosto ja Teosto sopivat, miten e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaukset jakautuvat tekijöille. Kirjallisuuden tekijöitä neuvotteluissa edusti Sanasto.

Tämän vuoden alusta voimaan tulleen tekijänoikeuslain muutoksen myötä yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaamisesta maksetaan kirjastokäytön korvausta eli nk. e-lainauskorvausta. Aiemmin tekijänoikeuslaissa oli säädetty vain fyysisten teosten kirjastolainauksesta maksettavasta lainauskorvauksesta.

Sanasto maksoi kirjallisuuden tekijöille e-lainauskorvausta ensimmäisen kerran joulukuussa 2023, jolloin korvausta maksettiin opetus- ja kulttuuriministeriön erillispäätöksellä yleisten kirjastojen e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaamisesta. Tekijänoikeuslain muutos vakiinnuttaa e-lainauskorvauksen osaksi lainauskorvausjärjestelmää ja samalla e-lainauskorvaus laajentuu koskemaan myös korkeakoulukirjastoja.

E-lainauskorvausta maksetaan kirjailijoille ja kääntäjille, kuvan- ja musiikintekijöille sekä uutena ryhmänä myös äänikirjojen lukijoille. Sanasto, Kopiosto ja Teosto käynnistivät keväällä 2024 neuvottelut siitä, kuinka e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaukset jaetaan eri tekijöiden ja äänikirjan lukijoiden kesken.

Lukijoiden saama osuus ei pienennä kirjallisuuden tekijöiden korvauksia

Neuvottelut osuuksista eivät olleet yksimieliset. Yksi keskeisistä kysymyksistä on ollut äänikirjan lukijoiden osuus e-lainauskorvauksesta. Järjestöt päätyivät lopulta yksivuotiseen vuotta 2024 koskevaan ratkaisuun ministeriön ohjauksella.

Äänikirjojen lukijoiden saama osuus laskeaan e-lainauskorvauksen kokonaismäärärahasta, joka on miljoona euroa (sis. alv).

Sanaston kirjallisuuskummit ovat tavanneet ahkerasti kansanedustajia. Kuvassa kirjailija Reetta Niemelä ja suomentaja Kajjamari Sivill keskustelevat kansanedustaja Maria Ohisalon kanssa syksyllä 2023.

© Vessi Hämmäläinen

Vuonna 2024 lukijoiden osuus on 9,3 %. Äänikirjojen lukijoiden korvausosuutta ei kuitenkaan vähennetä kirjallisuuden tekijöiden lainakohtaisesta korvaussummasta. Sanasto maksaa kirjallisuuden tekijöille saman lainakohtaisen senttimäärän riippumatta siitä, lainataanko teos fyysisenä kappaleena vai sähköisessä muodossa.

”Meille tärkeä tavoite oli se, että kirjallisuuden tekijät saavat saman korvauksen riippumatta siitä, missä muodossa teosta lainataan. Olen tyytyväinen siihen, että uusi äänikirjan lukijoiden korvaus ei pienennä tekijöille maksettavaa summaa”, kommentoi Sanaston toiminnanjohtaja **Niina Vettensola**.

Sanasto maksaa e-lainauskorvaukset samassa tilityksessä kuin fyysisten teosten lainauskorvaukset. Päätilyks on tänä vuonna aikaistettu joulukuulta lokakuulle ja tilityspäivä on 7.10.2024. Tuolloin maksetaan ensimmäisen kerran lainauskorvausta vuoden 2023 lainoista, sekä täydennystilitys vuoden 2020–2022 lainoista.

E-lainauskorvauksen maksamiseksi Sanaston asiakkaiden tulee täydentää OmaSanastossa omat teostiedot e-kirjojen ja e-äänikirjojen osalta. Oma teosluetteloa voi päivittää 20.9.2024 asti. Tilitystä koskevia lisätietoja voi tiedustella Sanaston asiakaspalvelun kautta info@sanasto.fi / 09 5629 3300. Asiakaspalvelu palvelee arkisin klo 10–15.

Teksti: Amanda Stavén

Kirjoittaja toimii Sanastossa viestinnän asiantuntijana.

SKTL:n mentoriohjelma jatkuu

Haku aktoriksi SKTL:n mentoriohjelmaan on avoinna 15.9.–15.10.2024. Aktoriksi voidaan hyväksyä SKTL:n varsinainen tai koejäsen, joka joko aloittelee uraansa kääntäjänä tai tulkkina tai on työssään tilanteessa, jossa kokeneen kollegan tuki voi auttaa eteenpäin. Näitä tilanteita voivat olla esimerkiksi siirtyminen yrittäjäksi tai työnkuvan muuttuminen käännös- tai tulkkausalan sisällä. Aktoriksi haluava voi täyttää hakulomakkeen SKTL:n jäsensivuilla osoitteessa sktl.fi/jasenet/mentoriohjelma/hae-aktoriksi.

Aktorin hakulomakkeen täyttämiseen kannattaa varata riittävästi aikaa, sillä mitä paremmin hakija on kuvannut työtilanteensa, sitä paremmin mentorin valinta onnistuu. Ammatillisen tuen tarpeita miettiessään hakijan on hyvä pohtia tarkasti omaa tilannettaan ja valita tuen tarpeista itselle kaikkein keskeisimmät. Mitä useampia tarpeita hakija ilmoittaa, sitä vaikeampaa on löytää mentori, jonka ammatissaan hankkima kokemus ja osaaminen vastaavat aktorin toiveita.

SKTL:n mentoriohjelmassa mentoriparit muodostetaan huolellisen harkinnan jälkeen siten, että kukin aktori saa työtilannettaan ja tuen tarvettaan parhaalla mahdollisella tavalla vastaavan mentorin. Tämä tarkoittaa toisaalta sitä, että aktori voi saada mentoroinnista erittäin paljon tukea ammatilliselle kasvulleen, mutta samalla se valitettavasti johtaa siihen, että osa aktoreista on joutunut odottamaan mentoria hyvinkin pitkään.

Haku mentoriksi SKTL:n mentoriohjelmaan on jatkuvasti avoinna ja hakulomakkeen voi käydä täyttämässä SKTL:n jäsensivuilla soitteessa sktl.fi/jasenet/mentoriohjelma/hae-mentoriksi.

Mentoriksi hyväksytty jäsen kirjataan SKTL:n mentoripankkiin ja häneen ollaan yhteydessä, kun mentoriohjelmaan on hakeutunut aktoriksi hänen työkokemuksistaan hyötyvä henkilö. Joillakin mentoripankkiin ilmoittautuneilla mentoreilla on ollut jo useampia mentoroitavia, kun taas jotkut ovat pitkään odottaneet omaa aktoria. Tämä johtuu siitä, että aktoreiden tarpeet ja mentoreiden kokemus eivät aina kohtaa. Tästä syystä olisi tärkeää, että mentoripankissa olisi suuri kirjo erilaisissa tehtävissä työskenteleviä kääntäjiä ja tulkkeja.

Mentorilta ei edellytetä täydellistä ammatin hallintaa tai työolojen ja -tilanteiden tuntemusta, vaan keskeistä ovat riittävä työkokemus ja halu tukea joko aloittavaa tai alalla uudenaikaisessa työtilanteessa olevaa kollegaa. Mentorointi perustuu luottamukselliseen keskusteluun eikä mentorilla tarvitse olla vastauksia kaikkiin aktorin kysymyksiin. Aktorin kannalta tärkeintä on mahdollisuus peilata omaa työtä kokeneen ammattilaisen työhön ja pohtia ääneen oman työtilanteen, osaamisen ja ammatti-identiteetin

kysymyksiä. Myös useat SKTL:n mentoriohjelmaan osallistuneet mentorit ovat kertoneet saaneensa näistä keskusteluista paljon.

Kaikki SKTL:n mentoripankkiin ilmoittautuneet ansaitsevat kiitoksen. Olette tarjoutuneet tekemään vaikuttavaa ja tärkeää ruohonjuuritason vapaaehtoistyötä, vaikka kaikki teistä eivät vielä olekaan päässeet käsiksi käytännön mentorointityöhön. Toivomme, että mentoriohjelmaamme pian hakeutuu henkilöitä, jotka kaipaavat teidän osaamistanne ja kokemustanne tuekseen matkalla vahvaan ammatillisuuteen ja itseluottamukseen kääntäjänä tai tulkkina.

SKTL:n mentoreiden oma ilta järjestetään **17.10. 2024 klo 18–20** Tekstin talossa, Helsingissä. Tilaisuuteen ovat tervetulleet kaikki mentorit, niin nykyiset kuin aikaisemmin ohjelmaan osallistuneet, mentoripankkiin ilmoittautuneet ja mentoroinnista kiinnostuneet varsinaiset jäsenet, jotka vielä eivät ole mukana mentorointitoiminnassa. Illan ohjelmassa on lyhyt alustus SKTL:n mentoroinnin tausta-ajatuksista ja tähänastisista osallistujapalautteista, keskustelua mentoroinnin periaatteista ja käytännöistä, vapaata pulinaa ja tutustumista sekä tietenkin runsaasti hyvää syötävää ja juotavaa.

Merkitsethän ajankohdan jo kalenteriisi, mikäli mentorointi kiinnostaa. Lisätietoa tilaisuudesta annetaan jäsenkirjeessä ja verkkosivuillamme syyskuun aikana.

Teksti: Hanna Pippuri

Kirjoittaja on SKTL:n mentoriohjelman vetäjä.

Terveisiä Tekstin Talosta!

Olen **Emma Pitkäsalo**, maisterivaiheen opiskelija Turun yliopistosta. Opiskelen monikielisen käännös- viestinnän maisteriohjelmassa pääkielenäni ranska, ja olen tehnyt saksan ja italian sivuaineopintoja. Toimin opintojeni ohella kolme vuotta Turun yliopiston kääntämisen opiskelijoiden ainejärjestön Kääntöpiiri ry:n hallituksessa, joten järjestötoiminta on minulle tuttua. Olin myös viime kesänä ja syksynä EDUFI-harjoittelijana Suomen Rooman-instituutissa, jossa hoidin paljon viestintätehtäviä ja pääsin harjoittamaan kääntäjälihakiani. Samalla sain paremman käsityksen säätiön ja tiedeinstituutin toiminnasta, mikä täydentää valmiuksiani nykyisessä harjoittelussa.

Olen SKTL:n ja Kieliasiantuntijoiden tämän vuoden yhteinen korkeakouluharjoittelija. Pääsin aloittamaan työt keväällä Kieliasiantuntijoiden toimistolla Pasilassa ja jatkan elo- ja syyskuun SKTL:n tiloissa. Keväällä olen päässyt käyttämään järjestötoimijan taitojani, mutta olen myös saanut paljon uutta kokemusta liittojen ja järjestöjen toiminnasta. Harjoittelu on ollut todella monipuolinen työkokemus. Seuraavat kaksi kuukautta ovat myös varmasti jännittäviä ja opettavaisia, enkä malta odottaa SKTL:n toimintaan tutustumista paremmin.

Pääasiallinen tehtäväni on järjestää Kääntäjänpäivän seminaari yhdessä SKTL:n ja Kieliasiantuntijoiden toimistolaisten kanssa. Seminaari pidetään tänä vuonna keskiviikkona 25. syyskuuta Helsingissä.

Työtehtäviini kuuluu kuitenkin myös SKTL:n kollegojen auttaminen viestinnässä ja muissa tehtävissä.

Jos sinulla on kysymyksiä Kääntäjänpäivään liittyen, minuun voi olla yhteydessä osoitteessa **kaantajienpaiva@gmail.com**.

Tervetuloa Kääntäjänpäivään, syyskuussa tavataan!

Kääntäjänpäivä 2024

Keskiviikkona 25.9.
Helsingissä ja verkossa

Luvassa puheenvuoroja teknologiasta kääntäjän ja tulkin työssä sekä puheenvuoro palautumisesta!

”Tekoäly nostaa esiin mutkikkaita kysymyksiä yhteiskunnallisista ja eettisistä vaikutuksista. Monimutkaiset, oppivat tekoälyjärjestelmät ovat kognitiivisesti aktiivisia tavoilla, jotka erottavat ne muusta teknologiasta. Tekoälyjärjestelmät voivat muokata käytäntöjä, rakenteita ja toimintaympäristöä tavoilla, jotka nostavat esiin uudenlaisia kysymyksiä oikeusvaikutuksista, oikeudenmukaisuudesta ja hyvinvoinnin jakautumisesta. Puheenvuorossa tarkastellaan, millaisia kysymykset ovat, ja pohditaan, mistä eettiset ongelmat syntyvät.”

Anna-Mari Wallenberg, kognitiotieteen dosentti, yliopistonlehtori (Digitaalisten ihmistieteiden osasto, Helsingin yliopisto): Tekoälyn yhteiskunnalliset vaikutukset

”Oman hyvinvoinnin tukemiseksi omaan jaksamiseen on kiinnitettävä huomiota säännöllisesti. Työpaikkaan liittyvä stressi on yleinen työterveysongelma, ja se vaarantaa psyykkisen hyvinvoinnin voimakkaasti. Työhön voi liittyä erityyppisiä kuormitustekijöitä, jotka ovat uhkana työssä jaksamiselle. Varsinkin traumaattisia tapahtumia kokeneiden ihmisten auttaminen on raskasta, vaikeaa ja usein ahdistavaa työtä. Palautuminen työn stressaavista tilanteista vapaa-ajalla on ensiarvoisen tärkeää.”

Anu Jokinen, TtM, sh AMK, psykologian lehtori ja väitöskirjatutkija (Metropolia Helsinki): Oma jaksaminen ja palautuminen

Ilmoittautuminen etätapahtumaan on auki 22.9. asti, tervetuloa mukaan!

Pysy ajan tasalla seuraamalla Kääntäjänpäivää verkossa:

kaantajienpaiva.com

@kaantajienpaiva

Kääntäjänpäivä

Kieliasiantuntijat

SUOMEN KÄÄNTÄJIEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Suomalais-ruotsalainen kääntäjäseminaari 2024

10.–11.10.2024, Paasitorni, Helsinki

Kaksipäiväisessä ohjelmassa tarjolla uusinta tietoa mm. säädöskielestä, tekoälystä ja tekijänoikeuksista, sisäisen turvallisuuden sanastosta sekä vähemmistökielistä Suomessa.

Unohtuiko ilmoittautuminen?
Kysy meiltä peruutuspaikkoja!

Svensk-finskt översättarseminarium 2024

10–11 oktober 2024, Paasitorni, Helsingfors

Under de två seminariedagarna presenteras nytt inom bl.a. författningsspråk, upphovsrätten och AI, ordlistan om inre säkerhet och minoritetsspråk i Finland.

Har du glömt att anmäla dig?
Fråga oss om det fortfarande finns restplatser kvar!

tapahtumat.skkl.fi/svfi2024

FITin maailmankongressi Genevessä 2025

XXIII kääntäjien, tulkkien ja terminologien
maailmankongressi järjestetään

4.–6.9.2025
Genevessä, Sveitsissä.

Kongressin järjestää kääntäjien, tulkkien ja terminologien
maailmanjärjestö FIT (International Federation of Translators
/ Fédération Internationale des Traducteurs).

en.fit-ift.org — es.fit-ift.org — fr.fit-ift.org

turun kirja- messut

4.-6.10.2024

SATOJA KERTOJIA. TUHANSIA TARINOITA.

UUODEN 2024 TEEMANA ON PELIN HENKI.

[turunkirjamessut](#) [turunkirjamessut](#)

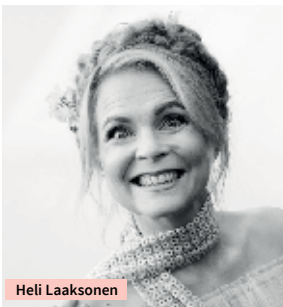
Osta lippusi edullisemmin ennakoon: kirjamessut.fi

Satu Rämö

Miika Nousiainen

Heli Laaksonen

Ernest Lawson

Maaret Kallio

Pirkka-Pekka Petelius

TURUN
MESSUKESKUS

AVOINNA

Pe 10-18
La 10-18 (20)
Su 10-17

LIPUT:

Aikuinen 13 € (ovelta 15 €)
Alennusryhmä 10 € (ovelta 12 €)
Opiskelija 7 €
Monipäivälippu 22 € (ovelta 24 €)
Ryhmä 10 € /per hlö (min. 10 hlöä) (ovelta 12 € /per hlö)

Samalla lipulla Turun Ruoka- ja Viinimessut.

SKTL:n 40-vuotisjuhlarahaston stipendit

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton 40-vuotisjuhlarahaston stipendit opiskelijoille, jatko-opiskelijoille ja erityishankkeisiin ovat haussa **1.–27.10.2024**.

Stipendit myönnetään opiskelijoille ja jatko-opiskelijoille kääntämisen ja tulkkauksen alaan liittyvään ja sitä edistävään toimintaan, kuten pro gradu -töihin, tutkimukseen ja erityishankkeisiin. Stipendit myönnetään ensisijaisesti liiton jäsenille.

Stipendiä haetaan 1.–27.10. avoimena olevalla hakulomakkeella. Hakemuksesta tulee käydä ilmi apurahan käyttötarkoitus, työsuunnitelma ja kustannusarvio.

Stipendit myönnetään liiton syyskokouksessa lauantaina 23.11.2024.

Tarkemmat hakuohjeet löytyvät hakuilmoituksesta osoitteesta sktl.fi/stipendi.

SUOMEN KÄÄNTÄJIEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

SKTL:N UUDET JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Adler Taru, IV, Helsinki

Grönholm Frej Oskar, III, Turku

Karnio Pipsa Kaarina, II ja III, Kangashäkki

Kinnunen Niina Elina, III, Espoo

Koivisto Johanna, I ja II, Nurmo

Lahdenpohja Milla Marianne, I, Pirkkala

Ratilainen Onni Aapeli, II, Joensuu

Valkonen Tero, I, Helsinki

Virtanen Julia Anna Rentukka, II, Helsinki

Vuori Sheng Yun, IV, Vantaa

Opiskelijajäsenet

Heinonen Vilma, II, Helsinki

Jaatinen Aku-Jussi, II, Helsinki

Lippo Milka Annika, II, Kusatsu, Japani

Pham Trang, IV, Vantaa

Sarpo Sini, II, Tampere

Tuimala Timo Juhani, III, Helsinki

Uusi jaosto

Bryzgalova Elena, IV, Salosaari

Tervetuloa jäseniksi!

Osa uusista jäsenistä ei antanut lupaa nimensä julkaisemiseen lehdessämme.

GEORGES PEREC

Häviäminen

verkkokauppa.teos.fi

32,90€

Kopiosto-apurahat haettavissa 1.–20.9.2024

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus julistaa haettavaksi Kopiosto-apurahat. Apurahoja voivat hakea käännös- ja tulkkausalalan ammattilaiset. Apurahat rahoitetaan kopioinnista maksetuilla tekijänoikeuskorvauksilla.

Apurahoja voi hakea muun muassa ammattikirjallisuuteen, IT-hankintoihin, opintomatkaan, kotimaisiin ja ulkomaisiin konferensseihin, seminaareihin tai koulutuksiin sekä muihin ammattitaitoa edistäviin tarkoituksiin. Katso tarkemmat hakuohjeet ja -ehdot hakuilmoituksesta verkkosivuiltamme osoitteesta **sktl.fi/kopiosto-hakuilmoitus**.

Jaossa on

- henkilökohtaisia **kohdeapurahoja**
- henkilökohtaisia **konferenssi- ja koulutusapurahoja**
- **projektiapurahoja**.

Kohdeapurahaa voivat hakea kaikki, jotka ovat kääntäneet tekijänoikeuslaissa tarkoitettua suojattua aineistoa eli

- kirjallisuutta (kauno-, tieto- tai oppikirjallisuutta)
- artikkeleita sanoma- tai aikakauslehdille tai
- muuta painettuna tai sähköisesti julkaistua asiatekstiä.

Vuodessa voi saada yhteensä enintään 2 000 euroa kohdeapurahaa. Kohdeapurahaa eivät voi saada sellaiset hakijat, jotka eivät tuota edellä tarkennettua kopioitavaa materiaalia.

Konferenssi- ja koulutusapurahaa voivat hakea kaikki käännös- ja tulkkausalalan ammattilaiset. Koulutusapurahaa ei myönnetä koulutukseen, johon hakijan on mahdollista saada opinto- tai aikuiskoulutustukea. Vuodessa voi saada yhteensä enintään 2 000 euroa konferenssi- ja koulutusapurahaa.

Hakijat, jotka tuottavat kopioitavaa materiaalia, voivat saada vuodessa sekä konferenssi- ja koulutusapurahaa että kohdeapurahaa.

Projektiapurahaa voivat hakea yksityishenkilöiden lisäksi myös organisaatiot tai työryhmät.

Apurahapäätökset tekee liiton hallitus Kopiosto-työryhmän ehdotuksen perusteella. Apurahan myöntäminen on harkinnanvaraista.

Hakemus on toimitettava hakuaikana **1.–20.9.2024**, viimeistään 20.9.2024 **kello 18.00** sähköisen apurahajärjestelmän kautta osoitteessa **sktl.apurahat.net**.

Hakuilmoitus löytyy SKTL:n verkkosivuilta osoitteesta **sktl.fi/kopiosto-hakuilmoitus**. Hakuohjeet löytyvät SKTL:n verkkosivuilta osoitteesta **sktl.fi/kopiosto-hakuohjeet**. Erilaisia apurahoja haetaan erillisillä lomakkeilla apurahajärjestelmässä. Hakemukseen on liitettävä CV. Apurahan käytöstä on **annettava selvitys kuitteineen** vuoden kuluessa apurahan myöntämisestä.

Olethan antanut SKTL:lle jo Kopiosto-valtakirjan?

Valtakirjasta löydät lisätietoa täältä: **sktl.fi/kopiosto-valtakirja**

Vapaaehtoisena SKTL:ssä: tamperelaisilla tehtäviä paikallisosastosta aina maailmanlaajuiseen toimintaan asti

Jaostojemme ja paikallisosastojemme toimikunnissa on mukana runsaasti liiton aktiiveja ympäri Suomen. He ajavat kääntäjien ja tulkkien asiaa sekä suunnittelevat ja toteuttavat mielenkiintoista ohjelmaa liiton jäsenille. Vapaaehtoisille on tarjolla tehtäviä laidasta laitaan: vaihtoehtoja on yksittäisen tapahtuman järjestämisestä aina pitkän linjan vaikuttamistyöhön. Tällä kertaa jututimme osaa runsaslukuisista tamperelaisaktiiveistamme. Miten he päätyivät mukaan liiton toimintaan, mitä he tekevät toimikunnissa tai muissa luottamustehtävissään? Entä mitä iloa ja hyötyä vapaaehtoistyöstä heille on?

Tampereen paikallisosaston puheenjohtaja Tiina Malinen

Valmistuin monikielisen käännösviestinnän opinto-ohjelmasta Turun yliopistosta vuonna 2021, jolloin perustin myös toiminimen. Käänsin asiatekstejä ja kirjallisuutta saksasta, englannista ja ruotsista suomeksi. Muutin Tampereelle vuonna 2022, jolloin vaihdoin paikallisosastoa. Olen sittemmin alkanut opiskella ympäristötieteitä ja toiminut käännösassistenttina valtion virastossa. Nyt etsin työpaikkaa, jossa voin hyödyntää koulutustani ja osaamistani: kääntää, viestiä ja/tai koordinoita.

Osallistuin SKTL:n mentoriohjelmaan aktorina muutettuani Tampereelle. Mentorini oli SKTL:n aktiivijäsen, joka mainitsi minulle paikallisosaston syyskokouksesta, jossa päätinkin sitten piipahtaa, koska halusin tutustua myös Tampereen seudun kääntäjiin. Päädyin toimikunnan jäseneksi. Seuraavana vuonna ryhdyin pyynnöstä paikallisosaston puheenjohtajaksi.

Vapaaehtoispestiini kuuluu organisointi ja tiedonvälitys: toimikunnan koolle kutsuminen, kokouksessa käytävien asioiden etukäteismietintä ja kokouksen vetäminen. Olen myös ottanut tavaksi tehdä koonnin kokouksista, joka lähetetään jälkeenpäin toimikuntalaisille. Lisäksi välitän toimikunnalle toimiston terveisiä sekä laadin ja lähetän jäsenkirjeet Tampereen paikallisosaston jäsenille.

Näissä hommissa mukavinta on ihmisten kanssa tekeminen! Ovat sitten kyseessä kollegat tai muut, tapahtumissa pääsee kohtaamaan erilaisia ihmisiä. Lisäksi on mukavaa suunnitella, miten saisi käännösalaan näkyvämmäksi myös alan ulkopuolisille ihmisille.

SKTL:n vapaaehtoisena saa tehdä juuri sen verran kuin haluaa, ja saattaa innostua tekemään vähän enemmänkin! Kukin on tervetullut SKTL:n porukkaan juuri sellaisena kuin on. Tule ihmeessä kokeilemaan!

Tiinan tavoittaa sähköpostiosoitteesta tiina.malinen@sktl.fi

Tampereen paikallisosaston hallitusedustaja Silja-Maaria Aronpuro

Olen Tampereelle paluumuuttanut kääntäjä. Viime vuosina olen kääntänyt enimmäkseen kirjallisuutta, mutta asiatekstikäännöksetkin ovat pysyneet rinnalla. Pääasiassa suomennan italiasta ja englannista. Vapaa-ajalla käyn hoitamassa kavereiden kissoja ja harrastan sekalaista liikuntaa. Viimeisin villitykseni on kiipeily.

Tampereen paikallisosaston toimintaan päädyin alun perin kääntäjien kuntonyrkkeilyryhmän kautta. Bongasin ryhmän kai jäsenkirjeestä, ja sieltä minut houkuteltiin toimikuntaan. Koen, että toimintaan oli helppo lähteä mukaan. Väkeä on runsaasti ja kokeneemmat neuvovat uusia tulokkaita.

Viime talvena aloitin myös paikallisosaston edustajana liiton hallituksessa. Ensimmäinen puoli vuotta on tuntunut harjoittelulta. On saanut osallistua oman osaamisen mukaan, tutustua ja opetella uutta hommaa.

Paikallisosaston toiminnassa minulle on tärkeintä kollegoiden tapaaminen ja yhteisö. Teen töitä yksin kotona ja opiskelin Helsingissä, joten Tampereelle palatessa minulla ei ollut täällä kääntäjäyhteisöä. Nyt on. Vaikka minulla on aina ollut Tampereella perhettä ja ystäviä, kollegayhteisö on oma tärkeä lukunsa. Sen kautta saa vinkkejä, vertaistukea ja joskus töitäkin.

Minulle paikallisosasto on ollut ennen kaikkea eräänlainen työyhteisö, joka tarjoaa verkostoja, virkistäytymistä ja koulutuksia.

Toimikunnassa pääsee vaikuttamaan vuoden ohjelmaan ja järjestämään yhteistä toimintaa. Jokaisen ideat ja toiveet ovat tervetulleita, ja ainakin itselleni on ollut suuri ilo huomata, miten omat verkostot ja kiinnostuksen kohteet ovat osaltaan ruokkineet paikallisosaston toimintaa. Liitonkin toiminta on aina teki-jöidensä summa ja mitä enemmän tekijöitä on, sitä vähemmän jää yksittäisen ihmisen kontolle.

Siljan tavoittaa osoitteesta: silja-maaria.aronpuro@sktl.fi

Tampereen paikallisosaston pubivisavastaava Tatu Ahponen

Olen IT- ja finanssiteksteihin erikoistunut freelance-kääntäjä suomesta englantiin ja englannista suomeen, mutta käänän kaikenlaisia tekstejä. Olen myös auktorisoitu englanti-suomi-kääntäjä.

Tampereen paikallisosastossa toimin pubivisavastaavana, eli järjestän pubivisajoukkueen tapaamisen kuukauden välein. Olen ollut pitkään aktiivinen erilaisissa järjestö- ja luottamustehtävissä, joten kun kiinnostuin SKTL:stä, oli minulle luontevaa lähteä toimikuntaan.

Näissä vapaaehtoishommissa mukavinta on pubivisojen rento ja välitön meininki. Kaikille näistä hommista kiinnostuneille jäsenille lähetän sellaisia terveisiä, että aktiivisuus järjestötasolla ei vaadi suurta vaivannäköä. Siitä voi saada itselleen erinomaisia kontakteja, tapoja iloita yhdessä – ja myös kokea jotain ihan uutta!

FITin hallituksen jäsen Tiina Tuominen

Asun Tampereella, mutta töissä käyn Turussa. Aloitin elokuun alussa Turun yliopistossa päätoimisena englannin professorina. Aiemmin olen työskennellyt myös av-kääntäjänä. Lisäksi olen kääntäjien, tulkkien ja terminologien maailmanjärjestö FITin hallituksen jäsen kaudella 2022–2025 ja FITin av-kääntämisen toimikunnan puheenjohtaja. Tampereen paikallisosaston toimikunnassa olen tällä hetkellä rivijäsenenä suunnittelemassa paikallisosaston toimintaa, mutta vuosina 2022–2023 olin toimikunnan puheenjohtaja.

Olen ollut jonkin verran mukana SKTL:n toiminnassa aiemminkin, mutta tällä erää päädyin toimikuntaan koronapandemian jälkeen, kun etsin mielekästä sosiaalista toimintaa. Olin muuttanut juuri pandemian alkaessa Skotlannista takaisin Suomeen, ja siksi kaipailin uutta tekemistä. Sain kuulla, että paikallisosaston toimikunnassa olisi tilausta uusille vapaaehtoisille, joten päätin lähteä mukaan ja päädyin suoraan puheenjohtajaksi.

Minulle erityisen antoisaa on se, että pystyn vapaaehtoistoiminnan kautta pitämään yhteyttä ammattikäytäntöihin ja -tulkkeihin ja pysymään ajan tasalla alan käänteistä. Toiminnassa pystyy myös helposti vaikuttamaan asioihin, esimerkiksi järjestämään juuri itseä kiinnostavaa toimintaa tai tuomaan keskusteluun itselle tärkeitä asioita. Ja tietysti toiminnan kautta pääsee tekemisiin kivojen ihmisten kanssa ja tekemään kiinnostavia, opettavaisia asioita, joista on sekä iloa että hyötyä.

Kaikille vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneille jäsenillemme suosittelen erittäin lämpimästi mukaan lähtemistä! Kaikille löytyy varmasti omien kiinnostuksen kohteiden mukainen toimintatapa, vaihtoehtoja on paikallisosastoista maailmanlaajuiseen toimintaan asti. Mukaan on helppo lähteä, sillä aktiivit ovat erittäin mukavia ja avuliaita. Näistä hommista saa paljon oman työn kannalta hyödyllisiä tietoja ja taitoja, ja lisäksi ammatillista itsevarmuutta. Pienelläkin panostuksella aidosti vaikuttaa asioihin, ja on hyvä tunne saada kehittää alaa parempaan suuntaan.

Tiinan tavoittaa osoitteesta: tiina.tuominen@sktl.fi

Tiesitkö tämän?

- SKTL:llä on viisi jaostoa: kirjallisuudenkääntäjien, asiatekstinkääntäjien, av-kääntäjien, tulkkien sekä opettajien ja tutkijoiden jaosto.
- Paikallisosastot sijaitsevat Tampereella, Turussa ja Vaasassa.
- Jokaisella jaostolla ja paikallisosastolla on oma toimikuntansa, joukko aktiivisia jäseniä, jotka ovat ilmoittaneet halustaan hoitaa toimikunnassa jotain tehtävää – kuka esimerkiksi tiedottajan tai puheenjohtajan, kuka sihteerin virkaa.
- Paikallisosaston tai jaoston puheenjohtaja valitaan yleensä jaoston tai paikallisosaston vuosikokouksessa. Usein hän toimii myös hallituksessa jaoston ja paikallisosaston edustajana.
- SKTL:n hallituksen jäsenet – eli jaostojen ja paikallisosastojen hallitusedustajat – valitaan koko liiton sääntömääräisessä syyskokouksessa, jossa kaikilla SKTL:n varsinaisilla jäsenillä ja kunniajäsenillä on äänioikeus.

Tulkkiyaoston hallitusedustaja Pia von Essen

Olen yli 30 vuotta alalla toiminut asiateksti- ja aikakauslehtikäänntäjä, konferenssitulkki (suomi, englanti ja kirjoitustulkkaus) ja kuvailutulkki ja SKTL:n jäsen olen ollut opiskeluaajoista asti, välillä vain passiivisena rivijäsenenä ja välillä aktiivisena vapaaehtoistoimijana. Tällä hetkellä toimin tulkkiyaoston hallitusedustajana. Lisäksi olen Tampereen paikallisosaston ja tulkkiyaoston toimikunnan jäsen sekä Tarja Roinila -stipendiraadin jäsen.

Paikallisosaston toimikunnassa suunnittelemme ja järjestämme tapahtumia, jotka tarjoavat mahdollisuuden kaikille alueella asuville jäsenille tavata kollegoita, virkistäytyä, vierailla kiinnostavissa kohteissa ja oppia aina jotain uutta. Toimikunnassa on mukavan paljon ihmisiä, joten se on pitkälti silloin tällöin yhdessä ideointia ja juttelua ja varsinaiset tapahtumajärjestelyt ja toimikunnan omat tehtävät jakautuvat aika tasaisesti monen ihmisen kesken eivätkä kuormita ketään pahasti. Eikä tarvitse edes olla toimikunnan jäsen, jos haluaa vaikka vain vinkata jostain ideasta tai auttaa yhteyksiensä avulla yksittäisen tapahtuman järjestämisessä.

Tulkkiyaoston toimikunnassa seurataan nimenomaan tulkkauspuolen asioita niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, kokoustetaan tarvittaessa ja suunnitellaan myös tapahtumia ja toimintaa, mutta se on tiiviimmin nimenomaan tulkkausalan ajankohtaisiin asioihin liittyvää. Jaoston hallitusedustajana pyrin pitämään sekä jaoston toimikunnan että liiton hallituksen ajan tasalla siitä, mitä kummankin puolella juuri nyt tapahtuu ja miten yhteiset asiat etenevät.

Liiton hallituksessa mukana oleminen tarkoittaa kuukausittaisia kokouksia, niihin valmistautumista – joskus luetavaa tausta-aineistoa on rutkastikin – sekä ajankohtaisiin

asioihin reagoimista toimiston kanssa ja apuna. Vaikka edustankin nyt hallituksessa tulkkeja, hallitustyöskentelyssä on pidettävä laaja-alaisesti huolta koko käänntö- ja tulkkausalan eduista, ja hallituksessa toimiminen onkin rikastuttanut näkemyksiäni ja nostanut moninaisen alamme arvostustani aina vain enemmän.

Vuosien mittaan olen myös ymmärtänyt, kuinka tärkeää taustatyötä hallitus, yksittäiset liiton edustajat lukuisissa elimissä ja etenkin toimistomme huipputyypit tekevät kaiken aikaa pitämällä käänntäjien ja tulkkiensa asioita esillä esimerkiksi tekijänoikeusasioiden, kulttuurilinjausten, koulutus päätösten ja maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan kehityksessä, ihan vain muutamia mainitakseni. SKTL ei ole puoluepoliittisesti sitoutunut järjestö eikä pyri edistämään mitään poliittista ideologiaa, mutta käänntäminen ja tulkkaus liittyvät tavalla tai toisella useimpiin asioihin yhteiskunnassamme, ja yhteisten asioiden edistäminen on omanlaistansa politiikkaa.

Uusin tehtäväni on ollut toimia vuonna 2023 perustetussa Tarja Roinila -stipendiraadissa. Stipendihakemusten läpikäyminen, niistä valitseminen ja myöntöpäätösten tekeminen oli mielenkiintoinen rupeama, jossa tuli jälleen kerran esiin alamme moninaisuus sekä muuttuminen ja laajentuminen, kun luki alalla aloittelevien tai uuteen suuntaan pyrkivien ihmisten esityksiä yhdessä liiton muiden jaostojen edustajien kanssa.

Mikä sitten on ajanut minua näihin järjestötehtäviin? Osittain varmasti luontainen taipumus touhottamiseen, mutta ennen kaikkea oman alan arvostus ja halu vankistaa sitä arvostusta niin alan sisällä kuin yhteiskunnassa yleisesti. Olen kokenut toiminnan mielekkääksi, löytänyt siitä aina jotain uutta, ja olen ottanut ja ajoittain myös antanut muille vastuuta aina tilanteen mukaan, eli en ole kokenut kuormittuvani liikaa. Vasta toiminnassa mukana ollessani olen lopullisesti ymmärtänyt sen, että SKTL ei ole palveluja myyvä yritys, josta voisi odottaa saavansa ennalta määritettyjä tuotteita. Kyse on todellakin yksittäisten ihmisten muodostamasta järjestöstä, jonka jäsenet ovat halunneet perustaa ja johon on haluttu liittyä – toki oman etunsa mutta samalla myös koko alan edun nimissä. Liiton jäsenmaksuilla varmistetaan vain pieni osa järjestörakenteen toiminnasta. Kun siis seuraavan kerran joku puuskahtaa: ”Miksei liitto tee mitään?!” vastaukseni on jälleen kerran: tervetuloa mukaan tekemään jotain! Jokainen pienenkin asian tekeminen auttaa eteenpäin ja vapauttaa ehkä jonkun muun hoitamaan jotain toista asiaa. Ei jokaisen tarvitse ryhtyä järjestöjyväksi.

Pian tavoittaa osoitteesta: pia.vonessen@sktl.fi

Oikeustulkit ja oikeudelliset kääntäjät koolla Ateenassa

Vertaistukea ja kokemustenvaihtoa rautaisten ammattilaisten ja asialle omistautuneiden järjestöjen kesken.

Kreikan PEEMPIP-järjestö isännöi tämänvuotista EULITA-konferenssia otsikolla ”Training the modern legal interpreter and translator”. Kokoontumista oli kaaavailtu Ateenaan jo keväälle 2020, mutta koronan vuoksi suunnitelma lykkääntyi. Onneksi tarvittavat järjestelyt saatiin hoidettua ja EULITA-väki pääsi kokoontumaan Akropolis-museon upeissa tiloissa 19.–20.4.2024.

Teema oli osuva, sillä monissa Euroopan maissa on tavalla tai toisella oikeusalan töihin sertifioituja tulkkeja ja kääntäjiä, mutta siinä on suurta vaihtelua, löytääkö työ osaavat tekijät vai ohjautuvatko työt kilpailutusten, rakenteellisten muutosten ja muiden mullistusten myötä tekijöille, joilla ei ole ammatillista pätevyyttä.

Oli mielenkiintoista päästä kuulemaan eri maiden järjestelmistä, koulutuksista ja – harmillisen usein – myös pakon edessä kehitetyistä järjestelyistä ammattitulkkiin ja -kääntäjien työn mahdollistamiseksi. Varoittavien esimerkkien lisäksi saimme onneksi kuulla myös toimivista ratkaisuista. Kaikki konferenssin sisältö ei ikävä kyllä mahdu yhteen artikkeliin, mutta esittelen pieniä maku-paloja matkan varrelta.

Viranomaisten luovuus kukkii, järjestöille yhä suurempia vastuita

Irlannissa koulutetaan oikeudellisia kääntäjiä ja konferenssitulkkeja, mutta oikeustulkki-koulutusta ei ole.

Irlannin julkisista hankinnoista vastaava virasto on löytänyt jonkinlaisen ratkaisun asiaan: viime vuodesta lähtien se

European Legal Interpreters and Translators Association (EULITA)

Vuonna 2009 perustettu EULITA on oikeustulkkiin ja oikeudellisten kääntäjien eurooppalainen järjestö, jonka tavoitteena on edistää oikeustulkkiin ja oikeudellisten kääntäjien koulutusta sekä alan laadukasta, ammattimaista ja eettistä toimintaa. SKTL on EULITAn jäsenjärjestö ja yksi sen perustajajäsenistä.

eulita.eu/en

on testannut oikeustulkeiksi rekrytoitavia henkilöitä EF Standard English Testin avulla! Verkossa suoritettava ilmainen testi arvioi passiivista englannin kielen taitoa. Lisäksi rekrytoitaville tehdään 20 minuutin puhelinhaastattelu.

Mary Phelanin esittelemä tutkimus osoitti sen, minkä kieliasiantuntija voi arvata: tulkkaus laatu kärsii, kun tulkkeina käytetään muita kuin tarvittavan koulutuksen saaneita henkilöitä. Esimerkkitapauksessa ranskaa ja englantia taitava maataloustieteen tohtori oli tulkannut sukupuolielinten silpomista käsittelevää oikeusjuttua, heikoin tuloksin.

Käännöksissä Irlannin viranomaiset ovat alkaneet vaatia, että käännökset leimataan, vaikka maassa ei ole auktorisoidun kääntäjän järjestelmää. Tämän vuoksi Irlannin ITIA-järjestö alkoi järjestää omaa sertifiointiaan, jolla voi osoittaa ammatillisen pätevyytensä. Tanskan Translatørforeningin on päätynyt vastaavaan ratkaisuun reaktiona siihen, että valtiollinen kääntäjien ja tulkkiin sertifiointi äkillisesti lopetettiin vuonna 2016.

Tšekki oikeudellisten kääntäjien ja oikeustulkkiin järjestö KST ČR on julkaissut perusteellisen oppaan tulkin käytöstä oikeudessa. Lisäksi syksyllä 2023 järjestettiin viikon intensiivikurssi tuomareille tulkin käytöstä. Palaute on ollut hyvää ja suunnitteilla onkin toinen vastaava tuomareille suunnattu koulutus. Korkeimman hallinto-oikeuden tuomari oli niin kiitollinen KST ČR:n tekemästä työstä, että lähetti järjestölle varta vasten kiitoskirjeen.

Tšekki järjestelmässä hämmäntävää on se, että poliisissa on omat kääntäjät, jotka ovat koulutukseltaan poliiseja – heillä ei ole lainkaan kääntäjänkoulutusta. Kyseiset poliisit hoitavat kuulemma kaikki sisäiset käännökset poliisissa. Tuomioistuimiin toimitettavat tekstit tulee kuitenkin käännettäväksi auktorisoiduilla kääntäjillä – onneksi.

Korkeakoulut vauhdissa

Wienin yliopistossa voi opiskella konferenssitulkkaus maisteritutkinnon. Vuodesta 2016 lähtien Wienin yliopistossa on tarjottu avoimen yliopiston tapaan toteutettavaa oikeustulkkaus täydennyskoulutusta. Koulutus on maksullinen ja laajuudeltaan 60 ECTS-pistettä. Tällä hetkellä kieliä on viisi: albania, arabia, dari/farsi, turkki ja ukraina.

Konferenssi järjestettiin Akropolis-museossa, joka sijaitsee aivan Akropolin kukkulan juurella. Loistava sijainti innoitti tutustumaan alueen historiaan ja lukuisiin nähtävyyksiin.

Aluksi kouluttajina käytettiin kielen ja kulttuurin asiantuntijoita, koska tulkkeja tai juristeja ei ollut saatavilla kouluttajiksi. Vähitellen tutkinnon suorittaneiden joukosta on saatu kouluttajia täydennyskoulutukseen – nyt ohjelmasta on valmistunut jo noin 150 tulkkia.

Seuraavaksi Wienin yliopistoon on tulossa asianajajille suunnattu tulkkauksen ja kääntämisen maisteriohjelma kieliparissa saksa–englanti (120 ECTS-pistettä).

Norjan kauppakorkeakoulu (Norges Handelshøyskole) Bergenissä puolestaan alkoi järjestää auktorisoidun kääntäjän tutkintoon valmistavaa etäkoulutusta, sillä tutkintoa on pidetty vaikeana suorittaa kylmiltään. Kyseessä on laillisen kääntämisen maisterikurssi (15 ECTS-pistettä), jonka voi suorittaa työn ohessa.

Kääntäjien ja tulkkien yhdistys täydennyskouluttajana

Sloveniassa on säädetty lailla, että oikeustulkki tulee viiden vuoden välein osoittaa osallistuneensa täydennyskoulutukseen säilyttääkseen auktorisointinsa.

Koska alan täydennyskoulutusta ei juurikaan ole saatavilla, Slovenian kääntäjien ja tulkkien yhdistys DPTS otti härkää sarvista ja alkoi itse järjestää tarvittavaa täydennyskoulutusta. Yhdistys järjestää vuosittain noin 12 seminaaria, joista suunnilleen puolet on lähiseminaareja ja puolet etätillaisuuksia. Yhdistyksen jäsenet voivat itse ehdottaa ajankohtaisia aiheita. Seminaareja järjestetään sekä kieli-kohtaisina että alakohtaisina, aiheesta ja tarpeesta riippuen.

Osallistumaan pääsevät myös muut kuin yhdistyksen jäsenet. Koulutukset kuitenkin maksavat 25 euroa jäseniltä

Lounas nautittiin omakustanteisesti viihtyisissä tunnelmissa.

ja 50 euroa ei-jäseniltä. Jäsenmaksu puolestaan on 50 euroa, joten jäseneksi liittyminen muodostuu taloudellisesti kannattavaksi jo toisen koulutuksen kohdalla.

Yhdistyksen hallituksen jäsenet kouluttavat itse osaamisalueistaan. Lisäksi yhdistyksellä on hyvät yhteydet yliopiston oikeustieteen laitokseen, joten yhdistys saa paljon kouluttajia myös sieltä.

Konekääntäminen ja tekoäly

Lopputulena kääntämisen osalta oli, että konekääntäminen on tullut jäädäkseen ja meidän tulee oppia hyödyntämään sitä järkevästi. On ratkaisevan tärkeää pitää yllä alan osaamista, sillä varmaa on, että käännoosuolellakin ihmistä tullaan tarvitsemaan myös jatkossa. Aiemman osaamisen lisäksi tarvitsemme ammattitaitoisia ihmisiä valvomaan ja tarkistamaan koneiden ja tekoälyn avulla laadittuja tuotoksia.

Oikeudellisessa kääntämisessä keskiöön nousivatkin vastuukysymykset: joku on aina vastuussa tehdystä käännöksestä, ja lopullinen vastuu on aina inhimillisellä taholla. Vastuuasiat on syytä määritellä, tarkistaa ja sopia eri ohjelmistoja ja sovelluksia käytettäessä.

Yhteistyö alan järjestöjen, oppilaitosten ja oikeusviranomaisten välillä näyttää olevan avain laadukkaaseen koulutukseen ja täydennyskoulutuksen toteutumiseen. Voisimmeko yhdessä pyrkiä edistämään tällaista yhteistoimintaa myös Suomessa?

Teksti ja kuvat: Pia Leppälä

Kirjoittaja on tulkki jaoston puheenjohtaja ja SKTL:n EULITA-edustaja.

Tervetuloa mukaan kevään 2025 konferenssiin!

EULITAn seuraava vuosikokous ja konferenssi järjestetään Slovenian Ljubljanassa. Vuonna 2025 vietetään sopivasti myös Slovenian DPTS-yhdistyksen 15-vuotisjuhlaa. Alustavaksi ajankohdaksi on ilmoitettu 4.–5. huhtikuuta 2025. SKTL tiedottaa asiasta tarkemmin, kun ajankohta vahvistuu. Konferenssikielien ovat englanti ja ranska, ja näiden välillä on simultaanitulkkaus.

Osallistujan näkökulma

Vaikka oikeustulkkaus ja -kääntämisen sopimusehdoissa, työoloissa ja koulutuksessa on meilläkin kosolti kehittämisen varaa, niin alan kansainvälisiin tapahtumiin osallistuminen auttaa suhteuttamaan tilannetta suureen kuvaan. Oikeustulkkausten tarpeen voimakas kasvu on johtanut villeihin käytäntöihin ja markkinoihin, ja yllättävän monessa maassa ilmansuuntaan katsomatta oikeustulkit tuntuvat olevan lainsuojattomampia kuin tulkattavansa. Osaavia tekijöitä on ymmärrettävästi hankala saada alle, kun palkkiot pitkistä päivistä ja vaativasta työstä laskeetaan kolikoissa.

Kylmävintä kuultavaa oli Tšekin edustajien kertomus heidän sisäministeriönsä suunnitelmista siirtyä käyttämään ”sertifioituja teknisiä laitteita” sekä kääntämisessä että – mikä uskomattominta – myös oikeustulkkauskassa, jolloin kääntäjistä ja tulkeista voitaisiin turhina kuluerinä luopua.

Tekoälyn tosiasialliset hyödyntämismahdollisuudet eivät lähitulevaisuudessa varmasti ole aivan niin korkealentoisia kuin budjettiriihissä toivotaan; ajankohtaisesta aiheesta kuultiin myös monia realistisia ja erittäin kiinnostavia puheenvuoroja. Mainitsematta ei voi jättää myöskään itse kokouspaikkaa – missä olikin ylevämpää käydä ammentamassa tietoa alan uusista tuulista kuin Akropolisin juurella, länsimaisen sivistyksen kehossa.

Teksti: Petteri Aarnos

Kirjoittaja on viron kielen rekisteröity oikeustulkki ja auktorisoitu kääntäjä.

Kiinan kielen rekisteröidyt oikeustulkit Pei Geng ja Yuan Pei, viron kielen rekisteröity oikeustulkki Petteri Aarnos sekä tulkki jaoston puheenjohtaja ja SKTL:n EULITA-edustaja Pia Leppälä.

Asioimistulkkauksen 30-vuotinen historia Varsinais-Suomessa

Asioimistulkkaus juhlistaa tänä vuonna 30-vuotista taivaltaan Varsinais-Suomessa. Juhlavuoden kunniaksi entistä Turun seudun tulkkeskusta pitkään johtanut **Hanna-Mari Kolistaja** on kaivellut tulkkeskuksen arkistoja ja sukeltanut varsinaissuomalaisen asioimistulkkauksen juurille. Hän kertoi havainnoistaan keväällä pidetyssä 30-vuotisjuhlassa. Kolistajan ohella varsinaissuomalaisen asioimistulkkauksen alkuaikoja muistelevat tulkkikoordinaattori **Raija Hatakka** ja asioimistulkki **Hamid Farajzadeh Ahari**. Kolmikko kertoo, miten asioimistulkin ammatti ja alan työkenttä ovat muuttuneet vuosien saatossa.

Alueellisen tulkkeskuksen synty 90-luvulla

Kolistaja: ”Varsinaissuomalaisen ja ylipäätään suomalaisen asioimistulkkauksen juuret ulottuvat 1970-luvun maailmanpoliittisiin tapahtumiin, joiden seurauksena Suomi päätti ottaa vastaan pakolaisia ensin Chilestä ja myöhemmin Vietnamista. Uudenlaisessa tilanteessa Suomen Punaista Ristiä pyydettiin apuun pakolaisten vastaanottoon, ja ensimmäisiä pakolaisia majoitettiin Turun seudulle. 1990-luvulla Suomeen alettiin perustaa varsinaisia SPR:n vastaanottokeskuksia, joista yksi perustettiin Turkuun vuonna 1990. Tässä vastaanottokeskuksessa työskentelivät ihka ensimmäiset Varsinais-Suomen asioimistulkit, joista tietojeni mukaan ainakin kaksi tulkkaa ammatikseen edelleen.

Vuonna 1993 Turun kaupunki alkoi valmistella yhdessä Turun ja Porin lääninhallituksen kanssa sopimusta alueellisen tulkkeskuksen järjestämisestä vuoden 1994 ajaksi. Vanhoista päätöksistä käy ilmi, että aiempi sopimus oli solmittu lääninhallituksen ja SPR:n välillä, mutta tulkkaus-toiminta haluttiin siirtää Turun kaupungille. Turun ja Porin läänin alueellisen tulkkeskuksen toiminta käynnistyi maaliskuussa 1994 Turun kaupungin sosiaalikeskuksessa osana Kansainvälistä palvelukeskusta. Turun kaupungin sosiaalilautakunta sai palkata tulkkeskukseen vuodelle 1994 yhden työsopimussuhteisen määräaikaisen toimitosihteerin tulkkikoordinaattoriksi, ja lisäksi palkattiin apulaiskanslisti. Tulkkeja ja kääntäjiä oli lupa palkata tarpeen mukaan kuukausi- ja tuntipalkkaisina.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana palkattiin työsopimussuhteisia tulkkeja niistä ns. pakolaiskielistä, joille oli jatkuvaa tarvetta. Näitä kieliä olivat albania, arabia, persia, kurdi, somali ja vietnam. Harvemmin ja satunnaisesti tarvittavien kielten parissa työskentelivät tuntipalkkaiset

tulkit. Ensimmäisen vuoden toimintakertomuksesta ilmenee, että tuolloin tarvittiin mm. amharan, arkanin, bengalin, chatgaan, chittagonin, espanjan, italian, mandingon, puolan, ranskan, romanian, serbokroatian, thain, tigrinjan, turkin, venäjän ja viron tulkkeja. Näissä kielissä on mukana sellaisia, joille ei taida enää nykyään olla kysyntää, eikä ehkä löytyisi enää tulkkejakaan Suomesta. Esimerkiksi chatgaata ja arkania ei ollut tulkkeskuksen kielivalikoimassa enää vuonna 1998, jolloin itse tulini töihin asioimistulkkausalalle.

Vuoden 1994 lopulla kaupunki päätti, että tulkkeskukseen saatiin palkata tulkkikoordinaattori viisivuotiskaudeksi, ja hyväksyi myös tulkkeskuksen toimintasuunnitelman. Tästä asioimistulkkaustoiminta vähitellen käynnistyi, vakiintui osaksi kaupungin toimintaa ja jatkui aina tammikuuhun 2022 asti, jolloin kaupunki luopui tulkkeskustoiminnasta osana sote-uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamista.”

Etsikkoajan jälkeen suunnitelmallisempaa toimintaa

Hatakka: ”Päädyin suomen kielen opintojen ja auskultointini jälkeen tulkkeskukseen vuonna 1994 aluksi projektityöntekijän pestiin täysin tietämättömänä tulkkitoiminnasta. Tehtävänäni oli aluksi opettaa suomea kuukausipalkkaisille tulkeille. Suomea jo hyvin osaavia tulkkeja opettaessani sainkin keskittyä kielen viilaukseen, mutta oli myös niitä, joiden vieraan ja ehkä omankin kielen taidossa oli paljonkin puutteita. Heidän kanssaan keskitettiin lähinnä tulkin työssä tarvittaviin eri toimialojen sanastoihin, esimerkiksi sosiaalialan ja terveydenhuollon termistöön. Sitten olin mukana monessa, muun muassa käännöskoordinoinnissa, laskutuksessa, kilpailutuksissa ja tilastoinnissa.

Varsinaissuomalaisen asioimistulkkauksen 30-vuotisjuhlailaisuus keväällä 2024 Turussa. Koolla entisessä Turun seudun tulkkeskuksessa työskennelleitä tulkkausalan ammattilaisia sekä tulkkaus- että toimistopuolelta.

Alussa tulkkierekrutointi oli jatkuvaluonteista ja tarpeet määrittivät rekrytointia. Joinakin perättäisinä kesinä tarvittiin yllättäen esim. slovakian, bulgarian ja romanian tulkkeja. Jotkut osasivat myös tarjoutua itse tulkeiksi eli olivat kuulleet tulkkeskuksesta ja tietyn kielen tulkki-tarpeesta. Pari isompaa rekrytointia järjestimme yhdessä työvoimatoimiston kanssa.”

Ahari: ”Asioimistulkkierekrutointi oli 90-luvun alussa lähinnä suomen kielen koulutusta mm. Kouvolassa. Muistan, että opiskelimme suomea ja vähitellen saimme tietoa eri toimialoista, esimerkiksi opetusala. Tuolloin yhdelläkään ns. pakolaiskielten tulkeista ei ollut alan koulutusta, sillä sitä ei vielä ollut edes luotu Suomeen. Tulkin työrooli ei ollut selkeä, eikä siitä ollut kunnolla tietoa meistä kenelläkään.

Tulin itse töihin tulkkeskukseen syksyllä 1994. Kuukausipalkkaisia tulkkeja oli muutamia kymmeniä, ja alkuaika oli näin jälkikäteen arvioituna melko sekavaa. Alkuvuosina tulkkierekrutointi oli todella vaihteleva. Muistan, että jossain vaiheessa puhuttiin, että tulkeilla tulisi olla ainakin toisen asteen koulutus, mutta se ei alkuvuosina toteutunut. Jotkut tulkit osasivat käytännössä vain lähinnä puhekieltä. Tulkkierekrutointi tasoa pyrittiin kuitenkin tulkkeskuksesta aktiivisesti nostamaan ja siihen haluttiin panostaa.

Viranomaisasiakkaat eivät myöskään aluksi tieneet, mitä tulkkaus on ja mitä tulkin työltä voisi odottaa. Kehitys oli huomattavaa sen jälkeen, kun aloimme järjestää viranomaisille koulutusta tulkkierekrutointia toimimiseen. Vähitellen työroolit ja odotukset selkiintyivät.

Itse suoritin asioimistulkkierekrutointi ammattitutkinnon heti, kun se oli mahdollista. Sen lisäksi olen urani aikana tehnyt aktiivisesti ja suunnitelmallisesti sanastotyötä, jota jatkan edelleen, sillä se on osa tulkin työn ydinosaamista. Alussa sanoja etsittiin sanakirjoista, myöhemmin tietotekniikka ja internet ovat helpottaneet tiedonhakua. Yli 30 vuodessa on tullut kerättyä aikamoinen sanasto.”

Kolistaja: ”Hamidia kutsuttiin toimistossa käveleväksi sanakirjaksi, sillä hän on kerännyt huikean määrän sanoja, tietoja ja kirjoja. Hän on todellinen alan pioneeri, sillä hän on pystynyt jakamaan omaa tietopääomaansa uusille tulkeille asioimistulkkierekrutointi toiminnan alkuaikojista lähtien. Kun uusia tulkkeja tuli töihin, Hamid perehdytti heitä ja auttoi selventämään tulkin roolia sekä antoi eväitä suunnitelmalliseen sanastotyöhön.

Oli hyvin kiinnostavaa huomata arkistoista, että koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen panostettiin alusta

alkaen. Alkuvuosina järjestettiin lyhytkursseja, 90-luvun lopulla tuli mahdolliseksi suorittaa asioimistulkkausalan ammattitutkinto ja lisäksi tulkkeskus järjesti asiantuntijaluentoja ja koulutusta. Alusta alkaen vakitukselle henkilöstölle järjestettiin säännöllistä työnohjausta, jota ennen koronavuosia tarjottiin jonkin aikaa tuntipalkkaisillekin tulkeille ryhmätyönohjausena.”

Hatakka: ”Alkuaikoina saimme kehittää toimintaamme melkoisen itsenäisesti tietyissä raameissa ja innostusta piisasi. Alkuun lähdettiin pienellä porukalla, jonka jäsenet täydensivät hyvin toisiaan. Oli kehittäjiä ja toteuttajia, visionäärejä ja arjen puurtajia. Oli pakko kehittää uusia systeemejä, jotta perustehtävä tuli vastuullisesti hoidettua.

Kuukausipalkkaiset tulkit palkattiin kunnalliseen työsuhteeseen, työ tapahtui viranomaisten toimipisteissä eri puolilla silloista Turun ja Porin lääniä, joten pohdittavaksi nousivat esimerkiksi työajat, matkojen korvaaminen, mahdolliset ylityöt ja niiden korvaaminen. Jo hyvissä ajoin 90-luvulla alettiin kehitellä ajanvarauskirjat korvaavaa tietokoneohjelmaa, joka auttaisi myös tilastoinnissa. Ohjeistuksia tulkkausten ja käännösten tilastointiin saatiin ministeriötasolta ja vuosittain oli toimitettava hyvinkin yksityiskohtaiset tilastot. Monenlaisia tilastoja laadittiinkin alusta alkaen eli seuranta oli tarkkaa.

Kolistaja: ”Työyhteisö oli melko ’vallaton’ siihen aikaan, kun itse aloitin työt 90-luvun loppupuolella. Sääntöjä, ohjeita ja alan sekä työpaikan käytänteitä oltiin vasta luomassa. Arkistoja kaivellessa tuli esiin erilaisia muistioita, joista kävi ilmi, miten käytännön työssä eteen tullutta jouduttiin selvittämään vähitellen.

Jälkikäteen katsottuna kunnallisen tulkkeskuksen toiminnan ja asioimistulkkausalan kehityskaaren voisi arvioida jakaantuvan kolmeen karkeasti ottaen kymmenen vuoden jaksoon. Ensimmäinen jakso oli etsikköaikaa ja pyrkimystä ymmärtää, mitä oikeastaan ollaan tekemässä ja millaista alan toiminta voisi olla. Seuraavan jakson aikana toimintaan tuli mm. koulutuksen kehittymisen, ministeriöohjauksen ja kunnallisten tulkkeskusten tiiviin verkostoitumisen kautta uutta ryhtiä eli lisää tietotaitoa, suunnitelmallisuutta ja monenlaista seuranta. Viimeisen jakson alkaessa oli jo saavutettu hyvä ammatillisuuden taso ja toiminnan raamit olivat selkiintyneet, joten voitiin panostaa yhä vahvemmin laatuajatteluun, osaamisen syventämiseen ja prosessien kehittämiseen.”

Alan nykyisille ja tulevaisuuden tekijöille

Kolistaja: ”Teknologian kehitys on huimaa. Uskoisin, että se muokkaa alaa uuteen malliin lähivuosien aikana. Visioin, että alamme ammatit ja työt pääsääntöisesti säilyvät, mutta muuttavat joiltain osin muotoaan ja

muokkautuvat uudenlaisiksi. Ehkä myös asiantuntijuuden painopisteet vaihtuvat ja palvelutarjonta saattaa muuttua. Humanistina uskon ihmiseen on yhä vahva – kyllä meitä tarvitaan tulevaisuudessakin.”

Ahari: ”Minäkin uskon, että tietynlaisessa asioinnissa tekoäly tulee apuun kielialalla. Maailma on muuttumassa ja on hyvä huomata, että lähes kaikki alat muuttuvat, ei vain tulkkausala.”

Hatakka: ”Mielestäni englanti on eräänlainen uhka jopa suomen kielelle. ’Pärjäsimme jotenkin englannilla’ on melko tuttu lausahdus viranomaiselta, jos tulkki puuttuu. Tai ehkäpä ajan saatossa englannista kehkeytyy lopulta kaikkien yhteinen kieli.”

Kolistaja: ”Alaa harkitseville korostan kouluttautumisen, elinikäisen oppimisen, oma-aloitteisuuden ja uteliaisuuden tärkeyttä kaikissa asioimistulkkausalan ammateissa. Yhteistyökykyisille ja vastuullisesti työnsä hoitaville kielialan ammattilaisille on tarvetta myös tulevaisuudessa. Vinkkaisin myös jokaista arvostamaan omaa ammattiaan ja osallistumaan rakentavasti sen kehittämiseen.”

Ahari: ”Minä peräänkuulutan myös vastuuntuntoa. Kannattaa olla hyvin alasta perillä ja kouluttautua tulkkausalalle ennen ryhtymistä alan yrittäjäksi.”

Haastattelu: Maarit Laitinen

Haastattelija on SKTL:n viestintäasiantuntija.

Jutussa haastatellut ovat kaikki työskennelleet Turun seudun tulkkeskuksessa.

Hamid Farajzadeh Ahari työskenteli tulkkeskuksessa vuosina 1994–2022 persian, darin ja azerin asioimistulkkinä. Hän aloitti työnsä tulkkausalalla jo vuonna 1990.

Raija Hatakka työskenteli tulkkeskuksessa vuosina 1994–2022 toimistotyössä, ja on yksi kunnallisen tulkkeskus-työskentelyn uranuurtajista.

Hanna-Mari Kolistaja työskenteli tulkkeskuksessa vuosina 1998–2022 asioimistulkkinä, käännöskoordinaattorina ja johtajana.

Särö, kulttuurijournalismia ja residenssitoimintaa

SKTL:llä on jo vuosien ajan ollut Kirjallisuus- ja kulttuuriyhdistys Särö ry:n kanssa residenssiyhteistyötä. Ensin Särön Berliinin residenssissä ja viime vuosina Särön Frankfurt an der Oderin residenssissä on käynyt työskentelemässä kymmeniä SKTL:n jäseniä. Jäsenillämme on vuosittain mahdollisuus hakea residenssipaiikka kahden viikon työskentelyä varten tavallisesti kolmena eri ajankohtana. Etusijalla ovat jäsenet, jotka eivät vielä ole olleet residenssissä. Residenssiyhteistyöhön on tullut mukaan Pyhtäällä sijaitseva Stockforsin kirjailijaresidenssi, jonne haetaan suoraan Särön verkkosivuilta löytyvällä lomakkeella.

Säröstä ja sen toiminnasta kertovat Särö ry:n hallituksen puheenjohtaja ja Särön toimitussihteeri **Venla Saalo** sekä Särön päätoimittaja ja Oder-residenssin koordinaattori **Mark Mallon**.

”Särö ry on pieni yhteisö eikä rahaa ole käytettävissä kovin paljon, joten toiminta täytyy pitää pienenä”, Mark sanoo. Yhdistyksen ydintoimintaa ovat kulttuurilehti Särö, kulttuuritapahtumien järjestäminen sekä kulttuurialan ihmisille tarkoitettun residenssin pyörittäminen. Lisäksi on melko vasta perustettu pienkustantamo Särötär, muistikirjojen verkkokauppa ja pieni tapahtumatila Välitila, jota vuokrataan myös muille toimijoille.

Särö ry ja samanniminen lehti perustettiin vuonna 2006. ”Se oli aikaa ennen nettiä, ja printtimedia oli vielä arvossaan”, alusta asti Särö-lehden päätoimittajana toiminut Mark kertoo. Yksi tärkeistä taustahahmoista ja perustamiseen osallistuneista henkilöistä oli **Heikki Kekki**, joka osallistui toimintaan kuolemaansa asti keväällä 2021. Muita merkittäviä toimijoita ovat olleet, vain muutamia

mainitaksemme, alkuvuosina yhdistyksen puheenjohtajana toiminut läänintaiteilija **Petri Pietiläinen**, mm. muotokuvapiirtäjänä Särössä toiminut graafikko **Ari Talvila**, alusta asti toiminnassa mukana ollut, mm. puheenjohtajanakin toiminut, nykyinen Särön AD **Sanna Saastamoinen**, suomentaja **Simo Lyly**, joka astui Särön kyytiin 2017 ensin tiedottajan ja sittemmin myös kielenhuoltajan roolissa, sekä runoilija **Mikael Brygger**, joka oli Särön perustajajäseniä.

Särö ry on järjestänyt alusta asti harvakseltaan kulttuuritapahtumia Porvoossa. Kansainvälistyminen näkyi jo toiminnan alkuvaiheessa, kun vieraita tuli Islannista asti. Kirjallisuustapahtumat ovat kuuluneet Särön toimintaan aina, mutta hyvin pitkälle toiminta on keskittynyt Porvoon seudulle. Nyt uutena toimintamuotona ovat vakiintuneet säännölliset **Harri Hertellin** juontamat open mic -tapahtumat.

Lehdet toiminnan keskiössä

Särö ilmestyy sekä printtilehtenä että verkossa. ”Verkossa otetaan enemmän kantaa ja pinnalla ovat ajankohtaiset kulttuuriaiheet, kun taas printtilehdet ovat oikeastaan pieniä kirjoja”, Venla sanoo. Joitain juttuja julkaistaan molemmissa formaateissa, ja molemmissa Säröissä pyritään hyvään journalistiseen laatuun. Kulttuurilehdellä ei ole varaa fuskata, ja pienyhteisön on pakko pitää kiinni laadusta. Särö on saanut ja saa OKM:n kulttuurilehtiavustusta. Siitä huolimatta sen vakituinen toimituskunta on pitkään tehnyt palkatonta tai pienipalkkaista työtä, koska avustajille ja kääntäjille on pyritty maksamaan kohtuullisesti.

Kun puhutaan käännöksistä, Venla kertoo Särö Globalista, joka on säännöllisesti verkkolehdestä ilmestyvä sarja. Siinä julkaistaan mm. venäläisen oppositiolehden sekä latvialaisen, liettualaisen ja saksalaisen kulttuurilehden artikkeleita suomennoksina. Näin lukijat voivat nähdä, mitä Euroopassa kirjoitetaan, sillä suomalainen kirjoittelu on usein hampaattomampaa kuin eurooppalainen

© Päivi Marin

Yleisöä Olga Tokarczukin kirjan julkaisutilaisuudessa Välitilassa.

kulttuurijournalismi. ”On kiva, kun on hyvät suomentajat suoraan alkukielistä. Yhteistyöhön ollaan oltu molemmin puolin tyytyväisiä”, Mark sanoo.

Printti-Särössä on toisinaan maateemoja; esimerkiksi huhtikuussa 2024 ilmestyi katsaus Slovakian kirjallisuuden ja nykykulttuuriin. Maateemoista on noussut uusia kontakteja, joita on voitu hyödyntää muussa toiminnassa. Tästä esimerkkinä Mark nostaa esiin Puola-numeron, jonka tekemisen tuoksinassa nousivat esiin kirjailija **Olga Tokarczuk** ja suomentaja **Tapani Kärkkäinen**, mikä taas poiki Kärkkäisen suomentaman Tokarczukin esseen julkaisemisen ja myöhemmän kirjayhteistyön Säröttäessä.

Särössä ilmestyy jatkuvasti käännöksiä, niin printtilehdessä kuin verkkolehdestäkin. ”Ensimmäinen Särössä ilmestynyt käännöstyö oli kokoelma venäläisten runoilijoiden ryhmän runoja, jotka saimme Pietiläisen kontaktien kautta. Runot suomensi **Arvi Perttu** ja runojen valintaan ja käännösten viimeistelyyn osallistuivat **Leevi Lehto** ja **Kai Nieminen**. Silloin meillä ei ollut hajuakaan siitä, kuinka paljon kääntäjille pitää maksaa, ja käännöstyöhön osallistuneet saivatkin rahansa jostain muualta. Nyt tilanne on muuttunut. Kääntäjät ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita, ja hyvän kääntäjän työnjälki vähentää merkittävästi toimituskunnan työtä”, Mark kertoo. ”Kääntäjä on myös arvokas oman kielialueensa kulttuurin tuntija.”

Lehden rinnalle pienimuotoista kustannustoimintaa

Vuonna 2021 perustettiin Särötär. Se oli iso uudistus, vaikka kirjoja ilmestyykin vain noin yksi vuodessa. Viimeisimpänä Säröttäreiltä on ilmestynyt Kärkkäisen kääntämänä Tokarczukin *Anna In maailman hautakammioissa*.

Mark kannustaa kääntäjiä ehdottamaan julkaistavia tekstejä, lyhyempiä Säröön ja laajempia teoksia Säröttären kustannusohjelmaan. ”Valitettavasti meidän vain pitää

Säröttäessä varmistaa, että saamme omamme takaisin. On joko saatava ulkopuolista tukea tai voitava laskea sen varaan, että teos myy. Juuri nyt on myös työn alla esseesarja, jossa julkaistaan noin 30-sivuisia filosofisia tai yhteiskunnallisia ongelmia käsitteleviä esseitä ja johon voi ehdottaa esseitä omalta kielialueeltaan.”

Sekä Venla että Mark puhuvat siitä, miten vaikeaa on saada kirjojen myynti kannattamaan. Vaikka esimerkiksi Tokarczuk on tunnettu kirjailija ja nobelisti, on käännöstuki tarpeen. Kirjan pitää olla melko erityinen myydäkseen, ja Venla kertoo, että Säröttäessä kirjojen erityisyyteen pyritään myös tekemällä kirjoista esineinä viehättäviä. Mark jatkaa, ettei heidän kirjoissaan ole häntä aina ärsyttäneitä suojapapereita, vaan itse kansista tehdään kauniit, keskieurooppalaisen tuntuiset. E- tai äänikirjoihin ei ole lähdetty siis siksikään, ettei kirjan ulkoasulla tai tunnulla ole siinä mitään merkitystä.

Residenssitoiminta on tärkeää

Vuonna 2010 perustettiin Berliinin residenssi, joka oli erittäin pidetty, mutta josta valitettavasti jouduttiin luopumaan Berliinin vaikean asuntotilanteen vuoksi. 2016 siirryttiin Frankfurt an der Oderiin, mistä tuli alkuun nurinaa. ”Itsekin olimme epävarmoja, onko järkevää siirtyä pahamaineiseen Saksan kolkkaan, mutta ennakkoluulot osoittautuivat

Reittivaihtoehtoja maata pitkin matkustavalle

- 1) Reitti maata pitkin Baltian ja Puolan läpi: esim. Flixbusilla pääsee Helsingistä Pärnun, Riian ja Kaunasin kautta Suwałkiin (Puola), josta on hyvät junayhteydet Varsovaan ja sieltä Frankfurt an der Oderiin. Matkan varrella on suositeltavaa yöpyä parissa-kolmessa kaupungissa. Hyvä vaihtoehto on myös poiketa Vilnaan, josta on päivittäinen suora junayhteys Varsovaan.
- 2) Reitti Ruotsin kautta: Tukholmaan laivalla, sieltä tunnissa junalla Nynäshamniin, josta laivalla Gdanskiin. Gdanskista pääsee suoralla yhteydellä tai yhdellä vaihdolla Frankfurt an der Oderiin. Tämän vaihtoehdon etu on, että kaksi yötä saa nukkua laivassa samalla kun matka taittuu, eikä majoituksia tarvitse välttämättä varata erikseen.
- 3) Laivalla suoraan Saksaan: Finnlines kulkee Helsingistä Travemüнден, josta pääsee Hampurin ja Berliinin kautta junalla Frankfurt an der Oderiin.

Oder-residenssin hinnat SKTL:n jäsenille ovat

- kahden hengen huone (1–2 hlöä) 462 euroa
- yhden hengen huone 308 euroa
- koko residenssi (2 huonetta, 1–3 hlöä) 770 euroa.

Stockforsin residenssi

Kasvajat ry ylläpitää hyvinvointiin ja kulttuuriin keskittyntä Stockfors Villagea, ja kirjailijaresidenssi on sen osa. Alueella on monipuolista kulttuuritoimintaa ja sen tiloja voi vuokrata tilaisuuksien ja kurssien järjestämiseen ja kesällä Stockforsissa järjestetään taidenäyttelyitä. Stockfors sijaitsee Pyhtään kirkonkylällä Kymijoen rannalla ja sinne pääsee helposti sekä omalla autolla että julkisilla. Henkilökunta hakee tarvittaessa lähimmältä bussipysäkiltä, jolle on matkaa noin kaksi kilometriä.

Venla kertoo, että Stockforsin residenssi sopii hyvin kääntäjille ja siellä on jo kääntäjiä työskennellytkin. Mark jatkaa, että Stockfors on mainio paikka liikunnanharrastajille, sillä latu tai kuntopolku lähtevät pihalle-alueelta, joessa voi uida ja kanoottien lainaaminen on mahdollista. Lisäksi alueella on kuntosali ja kaksi saunaa. **Katja Lemberg**, joka on Kasvajat ry:n perustaja, täydentää, että myös polkupyöriä voi lainata ja ajella vaikka katsomaan joen toisella puolen sijaitsevaa Strömforsin ruukkia.

Venlan mukaan Stockforsissa on hyvät olosuhteet luovaan työskentelyyn, sillä tilat ovat viihtyisiä. Residenssivieraat majoittuvat tavallisesti entisen paloaseman tiloihin, mutta myös päärakennuksessa ja muissa rakennuksissa on majoitustiloja. Stockforsin tilojen viihtyvyyttä ja toimivuutta kehuu myös kääntäjä, kirjallisuusterapiaohjaaja **Annamari Typpö**, joka on järjestänyt siellä useita kirjoittajaretriittejä. Hän kuvaa tiloja rennoksi ja vanhoilla huonekaluilla viehättävästi sisustetuiksi. ”Vieraasta ei yhtään tunnu siltä, että pitäisi varoa tai olisi kuin museossa, vaikka ympärillä on paljon kauniita esineitä.”

Katja Lemberg kertoo, että Kasvajat ry:n juuret ovat Kasvava-metodissa, joka on erilaisten psyykkisten kuormitustilojen hoitoon ja toipumisen tukemiseen kehitetty menetelmä. Stockforsin hyvinvointikylä syntyi osana tätä työtä ja on paikka, johon kuka vain voi tulla rauhoittumaan ja halutessaan nauttimaan erilaisista hyvinvointipalveluista tai osallistumaan retriitteihin.

sa on paljon museota ja siellä toimii myös osavaltion konserttitalo.”

Frankfurt an der Oderin residenssiasunnon Mark mainitsee sopivan erittäin hyvin myös työryhmille, sillä residenssin yhteiset tilat ovat viihtyisät ja tilavat. Kulkuyhteydet residenssiin ovat hyvät ja useimmat saapuvat lentäen Berliinin kautta. Maata pitkin matkustaminen on kuitenkin yleistynyt. ”Esimerkiksi Tallinnan kautta pääsee Vilnaan, jossa yövyttyään voi jatkaa Varsovaan, mistä on suora yhteys Frankfurt an der Oderiin. Me olemme tämän matkan tehneet ja se oli kiva reissu”, Venla kertoo. ”Myös Ruotsin kautta pääsee maata myöten, mutta siihenkin on hyvä varata pari vuorokautta aikaa”, Mark täydentää.

”Residenssin etäpyörittämisessä on omat hankaluutensa. Asumme pitkään Saksassa ja pystyimme itse huolehtimaan, että kaikki on kunnossa. Olemme itse varsin pedantteja, mutta työntekijä ei ehkä ole aivan yhtä tarkka. Olemme saaneet jonkin verran palautetta residenssin siisteydestä, mikä onkin hyvä, sillä residenssivieraiden palaute on ainoa kanava meidän saada ajantasaista tietoa residenssin kunnosta. Suomessa asumisessa on myös se kurja puoli, ettemme enää tapaa residenssivieraita. Heihin tutustuminen on ollut mukavaa ja myös hyödyttänyt lehteä”, Mark pohtii.

Myös kustannusten nousu Saksassa, erityisesti energian kallistuminen, aiheuttaa Särössä huolta, sillä residenssi ei saa taloudellista tukea mistään. Hintoja ei kuitenkaan haluta korottaa kovin paljoa, jotta se ei liikaa rajoittaisi halukkuutta hakeutua residenssiin.

Kun puhe kääntyy residenssien merkitykseen, Mark, joka itsekin on kirjailija, kertoo, että hänelle residenssivierailu on mahdollisuus vaihtaa ympäristöä ja paneutua luovaan työhön. Jo matkustaminen residenssiin on tärkeä siirtymäriitti, jonka aikana laskeutuminen residenssityöskentelyyn alkaa. Mark ei pidä pahana, että matka residenssiin kestää

jopa muutaman vuorokauden, kuten matkustaminen maata pitkin Oder-residenssiin.

Ulkomailla sijaitseva residenssi tarjoaa vierailleen mahdollisuuden tutustua uuteen, mutta samalla myös nähdä tuttu uusin silmin. Törmääminen erilaiseen kulttuuriin sekä virkistää mieltä että synnyttää ajatuksia. Saksa on suomalaiselle hyvä residenssimaa, sillä kulttuurierot ovat melko pieniä, mutta arjessa niitä kuitenkin on riittävästi irtautumisen tunteen saavuttamiseksi. Mark mainitsee esimerkkeinä käteisen käytön ja tupakoinnin baareissa, mutta toteaa samassa, että kaikkia ennakkoluuloja ei pidä uskoa: ”Usein kuulee puhuttavan entisen Itä-Saksan natseista, mutta ei heitä siellä kohtaa, vaan ihan tavallisia ihmisiä. Maahanmuuttajia sen sijaan voi olla hiukan totuttua enemmän.”

Saksassa on paljon pienimuotoista kulttuuritoimintaa, kuten klubitiloja, joissa matalan kynnyksen osallistuminen on mahdollista. Oder-residenssissä isona plussana on mahdollisuus kävellä siltaa pitkin nauttimaan puolalaisen pikkukaupungin kulttuuritarjonnasta ja antimista. Mark kertoo, että residenssinaapuriin on myös helppo tutustua. ”Ihmiset ovat irti omista ympyröistään, kysyvät neuvoa ja kokemuksia toisiltaan ja lähestyvät toisiaan tasavertaisina, koska maaperä on kaikille uusi. Näin on saanut alkunsa myös moni yhteistyöprojekti.”

Residenssivieraalla menee aina muutama päivä asettumiseen, varsinkin jos residenssistä puuttuu jotain, mikä vaikuttaa yllättävän paljon keskittymiseen. ”Kun tiedämme tämän omasta kokemuksesta, panostamme siihen, että kaikki toimii”, Mark sanoo. ”Residenssin pyörittäminen on vaativaa, sillä liikkuvia palikoita on paljon. Mielestämmme on tärkeää, ettei residenssivieraan tarvitse huolehtia mistään ylimääräisestä.”

Enemmän Särön Oder-residenssistä voit lukea Kääntäjän numerosta 4/21.

Teksti: Hanna Pippuri

Kirjoittaja on SKTL:n assistentti.

SKTL:n jäsen voi hakea Stockforsin residenssiin, ja hän saa residenssipaikasta 10 prosentin alennuksen. Särön jäsenet saavat residenssihinnoista 20 prosentin alennuksen. Hakijalta edellytetään työsuunnitelman esittämistä.

Normaalihinnat:

1 henkilö		2 henkeä	
1 viikko	250 €	1 viikko	300 €
2 viikkoa	430 €	2 viikkoa	500 €
3 viikkoa	600 €	3 viikkoa	750 €

Koko residenssi

1 viikko	700 €
2 viikkoa	1200 €
3 viikkoa	1900 €

Lisätietoa Stockforsin residenssistä ja hakulomakkeen löydät osoitteesta

sarolehti.net/stockforsin-kirjailijaresidenssi

Täydennyshaku vuoden 2024 residenssijaksoihin on auki 16.–30.9.

Kaikki Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jäsenet jaostosta ja jäsenlajista riippumatta voivat hakea SKTL:n yhteistyökumppanin Särö ry:n Oder-residenssiin.

Täydennyshaussa on haettavana yksi kahden viikon jakso, syksyllä 18.11.–2.12.2024. Haettavana on yhden hengen huone. Hinta kahden viikon jaksolle on 308 euroa. Hakeuksen liitteenä tulee olla vapaamuotoinen työsuunnitelma, jonka perusteella oleskelujaksoa haetaan (enintään yksi A4). Paikka myönnetään ensimmäiselle hakuehdot täyttävälle hakijalle.

Tarkemmat tiedot residenssistä ja hakulomituksen löydät osoitteesta

www.sktl.fi/residenssi.

Valtioneuvoston kanslia kilpailutti ruotsin ja englannin käännökset

Valtioneuvoston kanslia huolehtii kaikkien ministeriöiden käännöstarpeista. Käännöksiä tarvitaan vuosittain 80 000–120 000 käännössivua. Noin puolet kaikista käännössivuista hankitaan ulkoisilta toimittajilta. Käännöspalveluiden kilpailutukset ovatkin tärkeä osa valtioneuvoston kanslian käännös- ja kielitoimialan toimintaa.

Valtioneuvoston kansliassa työskentelee lähes 80 kieliasiantuntijaa. Heistä suurin osa on kääntäjiä. Vaikka sisäisiä kääntäjiä on paljon, selviämme suurista käännösmääristä ja lukuisista käännöskielistä vain hyvien ja luotettavien yhteistyökumppaneiden avulla. Koska käytämme paljon ulkoisia käännöspalveluja, niin lähes jatkuvasti joko valmistelemme tarjouskilpailuja tai otamme käyttöön uusia sopimuksia. Viimeisimpänä kilpailutimme ruotsin ja englannin käännöspalveluita koskevan puitejärjestelyn.

Tarpeiden määrittelystä tarjouspyyntöön

Tämän ruotsin ja englannin puitejärjestelyn valmistelut aloitimme kesälomien jälkeen 2023. Aluksi pohdimme, mikä on toiminut hyvin tai ei niin hyvin edellisessä kilpailutuksessa ja sopimuskaudella. Kysyimme myös silloisten sopimustoimittajiemme näkemyksiä. Kartoitimme tulevia tarpeita ja analysoimme edeltävien vuosien käännösmääriä kielittäin ja aihepiireittäin sekä arvioimme hankinnan kokonaisarvoa.

Kävimme läpi myös erilaisia palvelun toteuttamiseen ja laadunvarmistamiseen liittyviä tarpeitamme ja vaatimusiamme. Vähimmäisvaatimukset koskivat muun muassa kääntäjien yleistä käännöskokemusta ja julkishallinnon käännöskokemusta sekä kielentarkistajien kokemusta kielentarkistuksesta. Luonnollisesti myös käännösmuistien, konekääntämien ja tekoälyn hyödyntämiseen sekä turvallisuusasioihin liittyi paljon erilaisia käytännön vaatimuksia, joita pohdimme yhdessä kieliteknologia-, tietosuoja- ja tietoturva-asiantuntijoiden kanssa.

Olimme varsin tyytyväisiä edellisen sopimuskauden toimivuuteen, joten päädyimme pitkälti samankaltaiseen ratkaisuun nytkin. Puitejärjestelyyn tuli yhteensä seitsemän osa-aluetta. Molemmissa kielissä on osa-alueet taloutta ja digitalisaatiota koskeville teksteille, ministeriöiden muita toimialoja ja yleishallintoa koskeville teksteille sekä säädöksille ja oikeudellisille teksteille. Näissä osa-alueissa toimintaperiaatteena on usean toimittajan malli, jossa toimittajia käytetään tarjouskilpailun tulosten mukaisen rankingin järjestyksessä.

Lisäksi puitejärjestelyssä on erillinen osa-alue ruotsin nopeille viestintäkäännöksille ja usein toistuvilla viranhakuloitusten ja rahoitushakujen käännöksille. Osa-alueeseen haluttiin yksi toimittaja, joka tarjoaa yhden kääntäjän valtioneuvoston käännöstarpeisiin arkipäivisin klo 11–16. Tämän osa-alueen tarkoituksena on vähentää valtioneuvoston kanslian ruotsin ajankohtauskääntämisen ruuhkautumista, siksi sen toimintaperiaate on erilainen. Huomasimme edellisellä sopimuskaudella, että järjestely todella helpotti päivittäistä koordinoitua työtä, mihin olimme erityisen tyytyväisiä.

Toinen edellisen sopimuskauden hyvä ratkaisu oli valittujen toimittajien mahdollisuus tarjota ruotsin juniorikäntäjiä säädöskääntämisen osa-alueelle. Uudessa puitejärjestelyssä laajensimme mahdollisuuden myös ruotsin yleishallinnon osa-alueelle. Juniorikäntäjät eivät välttämättä ole iältään junioreja, vaan heiltä edellytetään vähemmän käännöskokemusta erityisesti osa-alueen aihepiiristä. Vastapainoksi toimittaja tarjoaa mentorin juniorikäntäjän tueksi ja laadun varmistamiseksi. Lisäksi valtioneuvoston kanslia tarjoaa junioreille ja myös mentoreille ohjausta. Toivotavasti juniorikäntäjämahdollisuus osaltaan auttaa meitä löytämään päteviä ruotsin kääntäjiä tulevaisuudessakin!

Testikäännösurokinnista hankintapäätökseen

Varsinainen tarjouskilpailu alkoi 14.1.2024 ja päättyi 19.2.2024. Tarjouksen sai tehdä yhdestä tai useammasta osa-alueesta, molemmista kielistä tai vain toisesta. Lisäksi oli mahdollista tarjota tiettyjä vapaaehtoisia lisäpalveluita. Aikaisempien ruotsin ja englannin kilpailutustemme tavoin pyrimme nytkin tarjoamaan aidon osallistumismahdollisuuden sekä pienille että isommille toimijoille.

Tarjouksista valitaan aina kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kuten käännöspalveluiden kilpailutuksissa yleensäkin, myös tässä kilpailutuksessa valintaperusteena käytettiin hinta-laatusuhdetta. Kaikissa osa-alueissa hinnan painoarvo oli 30 prosenttia ja laadun painoarvo 70 prosenttia.

Sopimukset pulkassa ja hymy herkässä:
Kristiina Keränen ja Kaisamari Kuhmonen.

© Kuva: Nina Hoffrén

Laadun vertailussa käytettiin testikäännöksiä. Testikäännöksiä voi käyttää vertailuperusteena vain silloin, kun kilpailuttava organisaatio pystyy luotettavasti arvioimaan käännosten laatua. Arvioinnissa käytettävien virhetyyppien tulee olla etukäteen määriteltyjä ja tarjoajien tiedossa. Testitekstit julkaistiin tarjouspalvelussa reilu viikko ennen tarjousajan päättymistä. Testitekstit olivat lyhyitä, 1–2 käännoissivun pituisia. Kaikkien toimittajan tarjoamien kääntäjien tuli tehdä testikäännoksiä niille osa-alueille, joille häntä oli tarjottu. Tarjousten mukana saimme 26 toimittajalta yhteensä 234 testikäännöstä, joista 148 oli käännoksiä suomesta ruotsiksi ja 86 suomesta englanniksi.

Testikäännosten arviointi oli intensiivinen muutaman viikon rupeama, joka alkoi testikäännosten anonymisoinnilla. Arvioijat eivät siis tieneet tarjoajan tai kääntäjän nimiä. Jokaisen testikäännoksen arvioi vähintään kaksi valtioneuvoston kanslian kieliasiantuntijaa, lisäksi arvioijat keskustelivat yhdessä perusteluista ja arvioinnit harmonisoitiin pariinkin otteeseen.

Lopulta 8.5.2024 koitti päivä, jolloin saimme hankintapäätöksen allekirjoitettua ja alkoi kahden viikon odotusaika, jolloin jännitimme mahdollisia hankinta-aikeita. Vaikka testikäännosten arvioijat ja arviointien harmonisoijat tekivät tarkkaa ja loistavaa työtä, myös tarjoajat olivat tarkkoina. Niinpä saimme testikäännosten arviointeja koskevia oikaisuvaatimuksia. Osan niistä hyväksyimme perusteellisen pohdinnan jälkeen ja teimme hankinta-aikeiden johdosta uuden päätöksen 11.6.2024. Sitten taas jännitimme pari viikkoa ja vielä tupsahti yksi oikaisuvaatimus. Sitä emme enää hyväksyneet, joten pääsimme vihdoinkin eteneämään sopimusten allekirjoittamiseen. Suurin osa valituista toimittajista on meille vuosien varrelta tuttuja, mutta joukossa on ilahduttavasti myös meille uusia toimittajia.

Paperihaavoja ja hikinen loppusuora

Jokaisesta osa-alueesta tehtiin erillinen sopimus kunkin toimittajan kanssa. Kaikkiaan puitejärjestelyssä on 58 palvelusopimusta 21 toimittajan kanssa. Lisäksi kunkin toimittajan kanssa tehtiin turvallisuusopimukset. Yhteensä tässä puitejärjestelyssä tulostettiin, allekirjoitettiin ja skannattiin siis 79 sopimusta. Paperihaavoitakaan ei välttytty. Kollega puolestaan muisteli, että myös edellisen vastaavan kisan loppusuoralla oli hikinen helle. Kesälomakaudesta huolimatta olimme heinäkuun loppuun mennessä saaneet kaikkiin sopimuksiin allekirjoitukset, ja uusi sopimuskokonaisuus on otettu käyttöön.

Kilpailutusprosessit ovat työläitä sekä hankintoja tekeville että tarjouskilpailuihin osallistuville. Valtioneuvoston kansliassakin valmisteluun osallistui hankinta-asiantuntijoiden lisäksi päivittäisen käännoskoordinaation, ulkoistustyön, laaduntarkkailun sekä tietoturvallisuuden ja tietosuojan asiantuntijoita. Tarjouskilpailun tietopyyntö- ja kysymysvaiheissa saimme myös hyviä huomioita yhteistyökumppaneiltamme.

Olemme vuosien varrella kokeilleet tarjouskilpailuissa erilaisia vähimmäisvaatimuksia ja vertailukriteerejä, ottaneet mallia muiden organisaatioiden hyvistä käytännöistä sekä itsekin kertoneet omista kokemuksistamme. Laatu-kriteerien viisastenkiveä ei ole vielä löytynyt, mutta aina huomaamme jotain, mitä parantaa seuraavalla kerralla. Työläydestä huolimatta edellä kuvattu puitejärjestelyn kilpailutusmalli on toistaiseksi sopinut meille.

Teksti: Kaisamari Kuhmonen

Kirjoittaja toimii kielipalveluiden tukiyksikön päällikkönä valtioneuvoston kanslian käänno- ja kielitoimialalla.

Av-kääntäjien palkkiokysely 2024

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL ry toteutti maaliskuussa 2024 kyselytutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää av-kääntäjien palkkioita ja työehtoja. Tässä yhteenvedossa käydään läpi kyselyn keskeiset tulokset. Kyselyyn vastasi 41 henkilöä, ja tuloksista saadaan hyvä suuntaa antava kuva av-kääntäjistä, alan palkkioista ja työehdoista.

Perustietoa av-kääntäjistä

Av-kääntäjät ovat taustojensa ja työnsä osalta varsin heterogeeninen joukko, mutta joitakin profiloivia tekijöitä nousee tuloksista esille.

Enemmistö vastaajista (71 %) tekee av-käännöksiä päätoimisesti. Joka viides (22 %) on sivutoimisia av-kääntäjiä ja pieni joukko (7 %) ei tee lainkaan av-käännöksiä. Yhteenlaskettuna 70 % vastaajista toimii yrittäjänä tai freelancerina; näistä suurimman ryhmän (44 %) muodostavat itsenäiset yrittäjät ja ammatinharjoittajat, joilla on y-tunnus. Palkansaajina työskenteleviä on joka neljäs (24 %) ja heistä lähes kaikki ovat päätoimisia av-kääntäjiä. Sen sijaan yrittäjistä ja freelancereista noin joka neljäs (28 %) on sivutoimisia. Muiden käännös- ja kielialan tai niitä lähellä olevien alojen töiden tekeminen on yleisimmän mainittu syy sivutoimisuuteen, mutta melkein yhtä usein mainitaan töiden pieni määrä ja huonot sopimusehdot.

Kaksi kolmesta vastaajasta (65 %) on suorittanut kääntämisen ja/tai tulkkauksen tutkinnon. Joka neljännellä (23 %) on kielen tai kulttuurin tutkinto ja muilla (13 %) on tutkinto muulta kuin käännös-, tulkkaus- tai kielialalta. Selvästi yleisin tutkintonimike on maisterin

tutkinto (75 % vastaajista on maistereita). Suurimmalla osalla vastaajista on vankka kokemus av-kääntäjien töistä; 71 % vastaajista on ollut alalla yli 10 vuotta. Alle 5 vuotta alalla työskennelleitä on viidennes vastaajista (20 %), joten tuloksen perusteella alalle on tullut jonkin verran myös uusia tekijöitä.

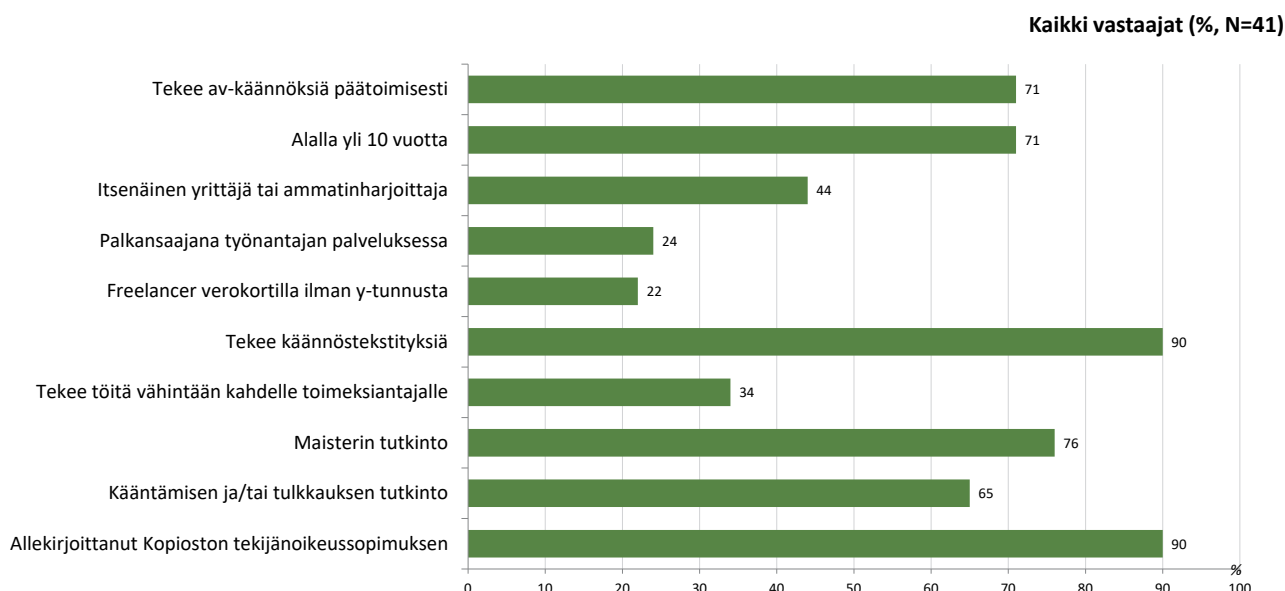
Työ av-kääntäjänä

Melkein kaikki vastaajat (90 %) tekevät käännöstekstityksiä. Kolmannes vastaajista (32 %) sanoi tekevänsä ohjelmatekstityksiä ja kolmanneksi yleisin av-käännöstöiden tekemisen muoto on dubbauskäännökset (15 %). Pelikäännöksiä tai kulttuurialan tekstityksiä tekeviä tavoitettiin tällä kyselyllä hyvin vähän.

Yli puolet vastaajista sanoi tekevänsä töitä vain yhdelle toimeksiantajalle. Yrittäjistä ja freelancereista yhden toimeksiantajan varassa työskenteleviä on noin puolet (45 %), palkansaajista melkein kaikki (90 %) työskentelevät yhden työnantajan palveluksessa.

Toimeksiantajista ja työnantajista erottuu kolme merkittävintä: kotimaiset tv-kanavat tai elokuvalevittäjät (54 %), ulkomaiset käännöstoimistot (44 %) ja kotimaiset

Tietoa av-kääntäjistä/ Yleisimpiä profiloivia tekijöitä

käännöstoimistot (41 %). Yksittäisistä yrityksistä ja organisaatioista mainittiin erityisesti Iyuno (37 %), Yle (34 %), Plint (17 %) ja Saga Vera (12 %).

Av-käännöstyöhön käytetty työaika vaihtelee paljon. Yli puolet vastaajista (56 %) sanoi käyttävänsä yli 80 % työajastaan av-kääntäjän ammattiin tai muuten av-kääntämisen parissa. Toisaalta joka viides (20 %) käyttää alle puolet työajastaan av-kääntämiseen. Yrittäjinä tai freelancereina työskentelevien av-käännöstyöhön käytetty työaika vaihtelee selvästi enemmän kuin palkansaajina työskentelevien.

Yli puolet vastaajista (58 %) sanoi, että töiden määrä on vähentynyt viimeisen kolmen vuoden aikana. Joka neljäs (27 %) sanoi työmäärän säilyneen ennallaan ja 15 % arveli työmäärän kasvaneen. Etenkin itsenäisinä yrittäjinä tai ammatinharjoittajina toimivat kertoivat töiden vähentyneen ainakin jossain määrin. Kaksi kolmannesta (69 %) yrittäjinä tai freelancereina työskentelevistä onkin sitä mieltä, että töitä on tällä hetkellä liian vähän, kun taas melkein kaikki palkansaajat (80 %) pitävät työmäärää sopivana.

Kyselyssä selvitettiin myös, kuinka monta minuuttia valmista käännöstä av-kääntäjät saavat valmiiksi yhden tunnin aikana. Tarkkoja aikoja on kuitenkin haasteellista laskea, sillä toimeksiannot ovat hyvin erilaisia esimerkiksi lähdemateriaalien, tiedon etsimiseen käytettävän ajan ja puhemäärän osalta.

Veloitusperusteet ja palkkiot

Yleisin veloitusperuste on alkava ohjelmaminuutti, jonka mainitsee melkein puolet vastaajista (46 %). Alkava ohjelmaminuutti nousee esille erityisesti itsenäisten yrittäjien ja freelancereiden veloitusperusteena. Seuraavina mainittiin

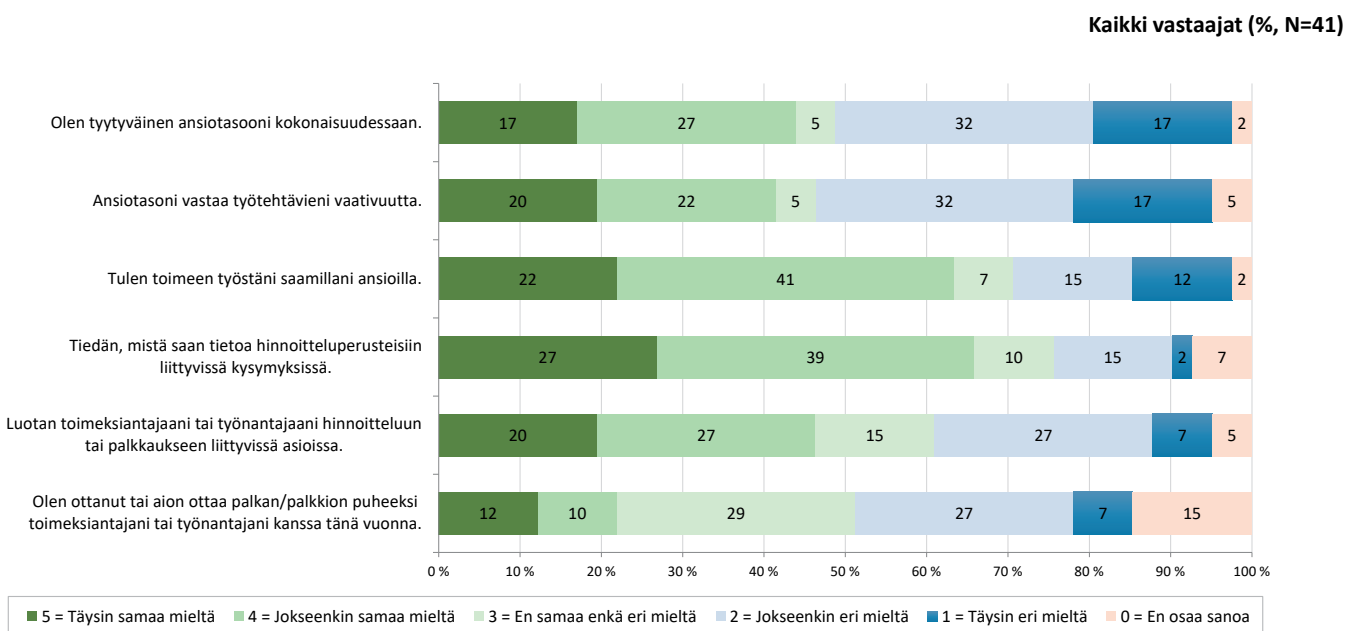
repliikki (24 %), tuntihinta (12 %) sekä repliikki- ja minuuttihinnan yhdistelmä (12 %).

Kaksi kolmannesta (66 %) sanoi veloittavansa ainakin joskus lisähintaa kiireellisistä toimeksiannoista tai ottavansa ne muuten huomioon palkkiopyynnöissä. Myös tavallista vaativimmat toimeksiannot pystytään ottamaan jossain määrin huomioon hinnoittelussa tai palkkiopyynnöissä (56 % huomioi ne ainakin joskus). Sen sijaan erityisosaamista tai -kokemusta tai korjausten tekemistä ei läheskään aina pystytä ottamaan huomioon hintaa määriteltäessä.

Hinnoitteluperusteiden suuri kirjo, toimeksiantojen vaihteleva luonne, erilaiset kieliparit ja pienehkö vastaajamäärä aiheuttavat sen, että tarkkojen euromääräisten palkkioiden laskeminen on useimpien palkkiomuotojen kohdalla hankalaa tai mahdotonta. Alla esitetyt luvut ovatkin suuntaa antavia, eivätkä siten kerro koko totuutta av-kääntäjien palkkioista. Niihin on laskettu sekä ykkös- että kakkoskäännösten hinnat ja ne sisältävät niin koti- kuin ulkomaiset suorat asiakkaat ja toimistot.

Eniten hinnoittelutietoja annettiin koskien ohjelmaminuuttipohjaista hinnoittelua käännöstekstityksiin televisiolle ja suoratoistopalveluille. Eri palkkio- ja veloitusmuodot yhteen laskien näitä ohjelmaminuuttipohjaisia hintatietoja ilmoitettiin 56 kpl. Hinnat vaihtelevat 3 eurosta 22 euroon. Vastausten mediaaniarvo on 6,5 euroa per ohjelmaminuutti, mikä lienee suhteellisen lähellä keskimääräistä hintaa. Suuri vaihteluväli kertoo osaltaan toimeksiantojen vaihtelevuudesta ja töiden hyvin erilaisesti luonteesta, minkä vuoksi yhtenäisiä ja keskenään vertailukelpoisia standardeja on hankala luoda.

Mitä mieltä olet näistä väittämistä?

NÄIN TUTKITTIIN

Kohderyhmä: Suomessa toimivat SKTL:n av-kääntäjäjäsenet
Sähköpostikysely: 4.–23.3.2024
Kyselykutsuja: 249 kpl
Av-kääntäjien vastauksia: 41 kpl
Vastausprosentti: 17
Kysymysten suunnittelu: SKTL
Tiedon kerääminen ja tulosten analysointi: Infontain Oy

Repliikkipohjaiseen hinnoitteluun käännöstekstityksille televisioon ja suoratoistopalveluihin tuli 26 hinta-arviota. Näiden vaihteluväli on 0,6 eurosta 2 euroon. Hinta-arvioiden mediaani on 1 euro per repliikki.

Dubbauskäännösten osalta suuntaa antava mediaaniarvo on 11 euroa per ohjelmaminuutti. Kielensisäisissä tekstityksissä mediaaniksi saadaan 5,85 euroa per ohjelmaminuutti ja käännöstekstityksissä elokuvateatterikäyttöön mediaani on 1,10 euroa per repliikki. Pienten vastaajamäärien ja suurehkojen vaihteluvälien vuoksi luvut ovat kuitenkin korkeintaan suuntaa antavia.

Palkkioiden ja hinnoitteluperusteiden lisäksi kyselyssä selvitettiin, mitkä ovat av-käännöstyöstä saatavat kokonaisvuosiansiot ennen veroja. Tässäkin vastausten vaihteluväli on suuri: nolasta eurosta yli 60 000 euroon vuodessa. Runtas neljännes vastaajista (29 %) sanoi ansaitsevansa yli 40 000 euroa vuodessa, kun taas asteikon toisessa päässä melkein yhtä moni (24 %) sanoi ansaitsevansa av-käännöstöistä alle 15 000 euroa vuodessa. Av-käännöstyöstä

SANASTO

Kakkoskäännös – toisella kielellä tehdyn ykkös-käännöksen tai lähtökieliseen ajastuspohjaan luotu käännöstekstitys

Ohjelmatekstitys – kuuroille ja heikkokuuloisille suunnattu kielensisäinen tekstitys

Repliikki – yksittäinen, korkeintaan kahden rivin mittainen ruututeksti

Ykkös-käännös – ilman valmista ajastuspohjaa tehtävä av-käännös ajastuksineen

Lähde: Käännöstekstitysten laatusuosituks² 2020

saatavien ansioiden keskiarvo on noin 31 200 €/v (eli noin 2 600 €/kk). Yrittäjien ja freelancereiden keskuudessa vuosiansioiden vaihteluväli on suuri, johtuen esim. sivutoimisten kääntäjien suuremmasta määrästä sekä työmäärän vähenemisestä.

Vastausten perusteella av-kääntäjien reaaliensiot ovat pikemminkin laskeneet kuin nousseet. Runtas neljännes (29 %) arvioi ansioidensa laskeneen viimeisen vuoden aikana ja noin joka kuudes (17 %) kertoi ansioiden pysyneen euromääräisesti samalla tasolla vuosien varrella. Neljännes vastaajista (24 %) sanoi ansioiden nousseen samassa tahdissa TES-korotusten kanssa; tässä ryhmässä korostuu palkansaajien osuus. Yrittäjistä ja freelancereista puolet (50 %) sanoo ansioidensa laskeneen viime vuoden aikana, minkä lisäksi ansiotaso saattaa vaihdella toimeksiantojen mukaan.

Kolmannes vastaajista (32 %) sanoi neuvotelleensa tai yrittäneensä neuvotella palkkioista tai sopimusehdoista. Kolmannes (34 %) sanoi, että ei pysty neuvottelemaan ja niin ikään kolmannes (34 %) ei ole neuvotellut eikä yrittänyt neuvotella. Selvä enemmistö palkkio- ja sopimusehtoneuvotteluja käyneistä sanoi neuvottelujen onnistuneen ainakin osittain.

Arvioitaessa tyytyväisyyttä ansiotasoon av-kääntäjät jakaantuvat kahteen yhtä suureen ryhmään. Puolet vastaajista (49 %) kertoi olevansa ainakin jossain määrin tyytymätön omaan ansiotasoonsa, mutta toisaalta melkein yhtä moni (44 %) on ainakin jossain määrin tyytyväinen. Yrittäjistä ja freelancereista tyytymättömiä on kaksi kolmannesta (65 %), mutta palkansaajat ovat enimmäkseen tyytyväisiä.

Puolet vastaajista (49 %) on sitä mieltä, ettei ansiotaso vastaa työtehtävien vaativuutta. Enemmistö vastaajista (63 %) sanoi kuitenkin tulevansa ainakin kohtuullisesti toimeen työstään saamalla ansioilla.

Huomionarvoista on myös se, että kolmannes vastaajista (34 %) ei välttämättä luota toimeksiantajiinsa hinnoittelua ja palkkioita koskevissa asioissa. Epäluottamus toimeksiantajia kohtaan korostuu yrittäjien ja freelancereiden ryhmässä.

Vaikka kyselyn vastaajajoukko on pieni, niin tuloksista piirtyy varsin moniulotteinen kuva av-kääntäjistä ja heidän työstään. Viime vuosien haasteellisuus näkyy selvästi tuloksissa, ja osa vastaajista on ymmärrettävästi huolissaan alan tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä.

Teksti: Jari Pekkinen

Kirjoittaja on tutkimuskonsultti Infontain Oy:ssä.

1. Kuka ja mikä olet?

Olen **Marjakaisa Matthíasson** ja teen käännöstöitä sivutyönä.

2. Missä asut?

Reykjavíkissa, olen asunut täällä pian 30 vuotta.

3. Mitkä ovat työkielisi?

Ensisijaisesti islanti ja suomi, mutta silloin tällöin suomennan asiateksitiä englannista tai muista pohjoismaisista kielistä.

4. Kuunteletko musiikkia, kun teet töitä? Jos kuuntelet, millaista?

Kuuntelen usein kevyttä klassista tai hidastempoista musiikkia kielellä, jota en joko ymmärrä tai ymmärrän sanan sieltä toisen täältä. Suomenkieliset sanat häiritsevät työhön keskittymistä.

5. Mikä on inhokkitermisi?

"Juurikin näin" ja lausahduksen kumpikin sana ärsyttää. Todennäköisesti en edes ole vielä kuullut uutta inhokkia, ulko-suomalaisena näitä kuulee jälkijunassa.

6. Millaisissa vaatteissa käännät mieluiten?

Rennossa kotiasussa, ja talvisaikaan yllä on paljon islantilaista villaa, yleensä kotikutoista.

7. Minkä muruja löytyy eniten näppiksesi raoista?

Ei oikein minkään, koska yritän pitää kunnon tauot ja syödä keittiössä. Mutta silloin tällöin pöydältä voi löytyä vähän turkinpippurin jauhetta.

8. Mistä käännöksestäsi olet kaikkein ylpein?

Tänä kesänä ilmestyneestä **Arndís Þórarinsdóttirin** ja **Hulda Sigrún Bjarnadóttirin** nuortenkirjasta Maailman lopun saari. Sen suomentaminen oli niin hauskaa, että naureskelin välillä ääneen.

9. Menetätkö joskus yönesi käännöstyön takia? Tai tulevatko käännökset uniisi?

Yleensä en, mutta voihan sekin päivä koittaa, että aikataulu petteää ja tekemättömät työt tulevat uniin. Joskus sopiva sana putkahtaa mieleen keskellä yötä.

10. Minkä äidinkielenopettajasi / pääkielisi opettajan opetuksen muistat? Mikä on syöpynyt tulikirjaimin sieluusi?

Rakastin yläasteen äidinkielen tuntien lauseenjäsennystä, se oli kuin hauska peli. Kun tietää, millaisista palikoista kieli rakentuu, on helppo purkaa osiin vaikeita lauserakenteita ja selvittää omiakin sotkuja, jos sotkeutuu viittaussuhteissa.

11. Miksi valitsit itsestäsi juuri tämän valokuvan nähtäväksemme?

Kuva on otettu lempipaikassani Islannissa: Þórsmörkissä, jäätikköjen ympäröimässä paratiisissa, jossa on upeita vaellusreittejä.

HELSINGIN KIRJAMESSUT 24.-27.10.

TAPAA KIINNOSTAVIMMAT KIRJAILIJAT,
SEURAA AJANKOHTAISIA KESKUSTELUJA
JA LÖYDÄ PARHAAT MESSUTARJOUKSET.
VUODEN 2024 TEEMANA ON TULEVAISUUS.
ANNA AINUTLAATUISEN TUNNELMAN VIEDÄ!

LIPUT EDULLISEMMIN ENNAKKOON! Saat liput edullisimmin, kun ostat ne hyvissä ajoin ennakoon verkkokaupasta helsinginkirjamessut.fi/liput.

SAMALLA LIPULLA: Viini ja Ruoka -tapahtuma (K18)
sekä erityisruokavalioiden Lautasella-tapahtuma (la-su).

AVOINNA: to-la klo 10–20, su klo 10–18.

HELSINGINKIRJAMESSUT.FI
@HELSINGINKIRJAMESSUT
#KIRJAMESSUT2024

MESSUKESKUS
The real social media